

SLOVENEČ

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 30
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Geme inseratom:
Zaostopna politna vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, posilna (id.
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izbaja vsak dan izvezem
srednjo in dnevno po pram-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/II.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 326.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797.

Dežmanova dedščina.

Velečenjeni gospod urednik!

Vaš članek pod tem naslovom od 11. t. m., v katerem ste odločno nastopili proti škandalozni pisavi »Slov. Naroda«, sem braj z velikim zadoščenjem in prepričan sem, da ga istotako odobrava vsak pošten in zaveden Slovenec.

Res je, vedenje tega lista od našega osvobodjenja sem ostane za večne čase nezbrisljiv madež v naši politični in narodni zgodovini, in še čez sto let, ko od ljudi, ki danes po predalih tega lista zasramujejo svoj slovenski narod in slovensko mater, ki jih je rodila — žalostna jim ta majka! — že več ne bo pepela, bo slovenski zgodovinar, prebirajoč v kakem arhivu zaprašene letnike »Slov. Naroda«, od sramu zardeval, in v srcu dušil vstajajoči gnev proti takim žalostnim eksemplarjem izmed slavnih pradedov.

Po pravici povdarjate, da je mera slovenske potrpežljivosti polna, da to, kar uganja »Slovenski Narod« danes zoper čast in interese slovenstva, je zadeva celokupnega našega naroda in da se tako počenje ne more in ne sme več mirno prenašati, in po pravici se tudi vprašujete, kje na celem svetu obstoja list, ki bi tako oskrnjal lastni narod in domaćijo? Da, in človek se zraven še vprašuje: kje v kakem drugem narodu bi se mogel pojaviti takšen list, da ga ne bi takoj odpuhnila burja narodove volje?

Vidite, to ravno je tisto, kar je nam Slovincem, poznavajočim same sebe in našo precej široko naravo in vedočim, da je uničevanje samega sebe pri nas nekaka endemična bolezen, navsezadnje še več ali manj razumljiva pojava, česar pa si drugorodec nikakor razlagati ne more. Spominjam se, kako sem se nekoč ravno povodom nekega Slovence kľofutajočega članka v »Slov. Narod« prijatelju Srbu (žurnalistu) trudil dokazati, da vse to nič ni res, pa mi je mož zaprl usta z lakonično opazko: Ajdi, da ni resnica, kje bi se upal kdo kaj takega napisati. Narod bi ga linčal!

Ali ni ta odgovor karakterističen? In tisto opravičena je tudi Vaša skrb, g. urednik, češ, koliko utegnejo »Narodove« pisarije zunaj slovenskih meja napraviti škode. Napravile so je že več, nego si morete rojati tam doma predstavljati. Mi zunaj domačih plovov vemo to veliko moralno in politično škodo najbolje presoditi. Če pomislim posebno o Srbih: kako visoko mnenje so imeli o nas Slovincih od začetka in kako niti sanjali niso o taki hegemoniji nad nami, a kako so pod utisom pisave zlasti lista, ki ga svet zunaj žalibog še vedno smatra za »vodilno glasilo slovenske inteligence«, dasi mu je ista že davno z zaničevanjem obrnila hrbet, in iz čegar predalov belgrajski listi pridno zajemajo, in pa pod utisom kreatur, ki so tam po Belgradu klečevali in prodajale slovenstvo za skledo leče, sčasoma ta rešpekt pred nami skoro čisto izgubili, tako da se danes ugleden in resen belgrajski list ne ženira zapisati sledečo gorostastost: da se imamo mi Slovenci danes odločiti, da se ali priznamo Srbom, potem smo en narod z enakimi pravicami, ali pa se bo postopalo z nami kot z drugimi narodnostnimi manjšinami v tej državi, Nemci, Mažari, Italijani. — Kakšen prezir, kakšno bagateliziranje udarja iz teh besed! Naravnost grozno! In kdo je temu kriv?

Kdor pozna Srba, ve, da ga odlikuje pred vsem ena lastnost: njegova narodna, njegova srbska zavest. Ne imenuje svet Srbom zastoj »balkanske Pruse«, ali jaz bi rekel, da v narodni samozvesti prekašajo Nemca, Francoza, da celo Čeha; v tem je tudi življenska moč tega naroda. In kar Srb na sebi tako ceni, to ceni tudi na drugorodcu. Jaz ta narod dobro poznam, saj živim že dolgo let med njim, in vem, da Srb n. pr. Nemca ne ljubi, ali ga spoštuje! Ravno radi narodne zavesti, ki jo ima Nemec v tako visoki meri. Slišal sem to od Srbov nešteto krat povdarjati. In rešpekt, ki so ga imeli Srbi pred nami Slovenci, je izviralo — to je pozitivno dejstvo — pred vsem iz njihovega mnenja o naši žarki slovenski zavesti. »Slov. Narod« se je v teh štirih letih na vso moč potrudil, da Srbe od te »zmote« ozdravi in jim vcepi zaničevanje nas — njegove »zasluge« na tem polju so neoporečne.

No, to prostituiranje slovenstva, ki ga »Narod« uganja, navsezadnje še ne bi bilo taka nesreča, saj so med tem zadnje volitve Srbom in ostalemu na nas zainteresiranemu svetu dobro odprle oči in pokazale nezlomljeno moč tisočletne slovenske misli; — vse hujše in neodpušten greh na narodu in državi je sistematično zastrupljanje vodnjakov, ki ga uganja ta list že ves čas naše skupne državnosti, tisto neprestano sumničenje, denunciranje in hujkanje brata proti bratu. »Narodova« očitna deviza je: zastrupljati dobro razmerje Srbov do Slovincov, sejati med Srbi mržnjo do Slovincov s tem, da srbski javnosti dan na dan v različnih variacijah servira eno in isto, toliko nesramno kolikor hudobno laž, češ da Slovenci Srbe sovražijo, da jih ne marajo, da hočejo proč od njih itd. — tako namreč tolmači »Narod« srbski javnosti skromne zahteve naših najelementarnejših eksistenčnih pravic.

Sadovi tega brezvestnega počenja so se najbolj pokazali v teh poslednjih tednih, ko so srbski listi pisarili tako sovražno proti nam Slovincem, da je človeka kar groza obhajala. Pijavke nas je nazval en list — nas Slovence, ki smo vsa ta leta pridno delali, in v razmerju prebivalstva samo na davkih desetkrat več plačali nego vsa Srbija. Mi Slovenci, ki smo gmotno doslej tej državi brezprimerno več dali nego pa od nje prejeli in ki bi bili danes po štirih letih mira vse drugače situirani, da smo s svojim denarjem sami gospodarili — pijavke!

In kar je najbolj karakteristično: »Narod«, ki hujša Srbe proti Slovincem, namesto da bi potem vsaj zamažal nemile reakcije na srbski strani in prepustil to znanju same ozkemu krogu tistih Slovincov, ki čitajo srbske časopise, on te sovražne izbruhe vestno ponatiskuje in jih s slastjo podaja širši slovenski javnosti, češ, tu berite, kaj pišejo o vas Srbi. Naravno da potem taki nebratski, krivični izpadi viceversa na slovenski strani vzbujajo nevoljo in nerazpoloženje proti Srbom. Tako torej intrigira »Slov. Narod« pridno in uspešno na obeh straneh, in to mefitofelsko delo imenuje on »državotvorno« in »jugoslovanstvo utrjujoče« delo!

Res je, kar omenjate tudi Vi, gospod urednik, da isto kar »Narod«, uganja tudi »Jutro«, toda ta list nam Slovincem nazunaj davno ni toliko škodljiv, ker mu svet ne posveča tiste pažnje ko »Slov. Narod«, ki ga obdaja še vedno nimb njegove častne tradicije in Tavčarjeve osebnosti — na kar danes ta list tako brezvestno greši. V resnici, človek, čitajoč »Narod«, večkrat lastnim očem ne more verjeti: da je moglo kaj takega napisati slovensko pero. Koliko sovražstva, zaničevanja in zasramovanja lastnega rodu se prelija danes po teh predalih — v katero so nekda pisali moške, katerih imena bodo vedno spoštljivo izgovarjala slovenska usta. Da, ta list že davno ni več vreden svojega imena »Slovenski Narod«, ampak bi se moral imenovati »Slovenski Izrod«.

Zares čudna rasa smo mi Slovenci. Kako je sploh mogoče, da se med nami najde človek, ki pljuje na to, kar je vsakemu človeku najdražja in najsvetejša stvar na svetu: svoj lastni rod! Na mar mi prihaja drastična definicija, ki jo je nekoč podal naš človek o Slovincih: Mi Slovenci smo v vsem in slehernem ekstremni ljudje; inteligentni Slovinci je zmiraj za nekaj stopinj inteligentnejši od drugorodca, slovenski tepec zmiraj večji tepec od drugega id est največji tepec na svetu; spodoben Slovinci je zmiraj za nekaj stopinj sposobnejši, a pokvarjena slovenska duša desetkrat bolj pokvarjena ko vsaka druga.

V ostalem, g. urednik, dovolite mi še majhno opazko: Vi ste obsodili pisavo »Slov. Narod«. V interesi slovenske stvari ste morali to storiti. V interesu Vašega lista in Vaše stranke pa bi bolje storili, da pustite »Slov. Narod« na miru, naj dela kar hoče. Saj koplje samo z veliko lopato grob samemu sebi in svoji stranki. Vsi slovenski vrabci že to čivkajo, da je glavni krivec propadanja stare liberalne stranke njeno glasilo. Pustite torej »Slov. Narod«, tega Vašega najboljšega zaveznika, na miru, njegovemu uredniku pa enkrat hvaležno postavite spomenik! — Slovenski Outsider.

Popoln preobrat v vladni krizi.

DR. KOROŠEC V DOLGI AVDIENCI PRI KRALJU. — FIASKO DEMOKRATSKIH INTRIG. — RAZPOLOŽENJE ZA SPORAZUM. — PRED SESTAVO HOMOGENE RADIKALNE VLADE. — PREORIENTACIJA ZEMLJORADNIKOV.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Rezultat vseh današnjih dogodkov v političnem življenju je ta, da se more skoro z gotovostjo ugotoviti, da so vsi demokratski poskusi, da se urinejo v vladu in s pomočjo oblasti in terorja rehabilitirajo, doživeli popoln fiasko. Vse intrige in izzivanja niso demokratom niti malo pomagala, marveč so jih še bolj diskreditirala in osamila. Doslej v njihovih vrstah še nikdar ni vladala taka potrlost kot danes. Imeli niso nobene seje, a večina poslancev je odpotovala iz Belgrada, ker so uvideli, da v sedanjih krizi ne bodo igrali nobene vloge in da je zato njihova prisotnost čisto iluzorna. Posebno jih je pobil več pozvan na dvor. Po predvečernji seji, na kateri so demokrati sklenili, da so za koalicio z radikali, se je z vso gotovostjo pričakovalo, da bo g. Davidović ponovno poklican na dvor in so vsi demokratski listi v tem smislu tudi pisali. Zgodilo se je pa nasprotno. G. Ljuba Davidović ni bil pozvan na dvor in zato ni mogel kroni razložiti želje demokratskega kluba. Te želje, ki jih je demokratski klub sprejel pod pritiskom Svetozarja Pribičevića in njegovih tovarišev, so bile take, da so pri kroni naletele na nevoljo.

Nasprotno se v krogih radikalne stranke opaža večja samozavest. Ogromna večina radikalnih poslancev je odločno proti demokratom. Časnikarjem izjavljajo, da bodo prej zapustili radikalni klub, kakor pa pristali na koalicio z demokratimi, pa naj bi bila to želja katerihkoli krogov. Zdi se, da je ta neomahljivost odločno uplivala tudi na merodajne kroge, ker se opaža, da je pri njih nastopila nova orientacija v prilog sporazuma s Hrvati in Slovenci. Verjetneje je, da bo sedanja kriza precej hitro rešena in da bo v najkrajšem času prišlo do homogene radikalne vlade. Vse druge vesti širijo demokrati, da prikrivajo svoj velik poraz, ki so ga doživeli kljub popolni popustljivosti in kapitulaciji.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Danes dopoldne je predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec dobil poziv od dvornega maršala, naj pride ob 12. v avdienco

h kralju. Dr. Korošec se je mudil pri kralju nad eno uro. Ob 3. popoldne je dr. Korošec sklical sejo Jugoslovanskega kluba, na kateri je poslanecem poročal o poteku avdiencie. Dr. Korošec je razložil kralju misljenje svoje stranke glede položaja in priporočil kroni politiko sporazuma. Nato je dr. Korošec obiskal klub muslimanskih poslancev in jim na kratko poročal o svoji avdienci. Oba kluba varujeta glede poročila dr. Korošeca najstrožjo tajnost in so zato razne vesti o avdienci, ki se širijo v tukajšnjih političnih krogih, običajne kombinacije in uganjanja.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Danes popoldne ob petih je šel na dvor g. Nikola Pašić in se tam mudil poldrugo uro. O njegovih konferenci s kraljem se ni moglo ničesar zvedeti. Značilno je, da so se takoj po Pašićevi avdienci v političnih krogih razširile vesti, da je Pašić dobil mandat, naj sestavi vladu po lastnem preudarku. Te vesti še niso potrjene, vendar so verjetne. Če Pašić še ni dobil mandata za sestavo vlade sedaj, ga bo dobil v najkrajšem času.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Radikalni klub dohiva brzojavke od svojih strankarskih odborov in somišljenikov iz dežele, v katerih mu le-ti javljajo, da so koalicioji z demokratimi nasprotni in da bodo stranko zapustili, ako bi se klub z njimi zvezal.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Podobno razpoloženje kakor v demokratskem klubu tudi v zemljoradniškem klubu. Zemljoradniki so bili popolnoma naklonjeni koalicioji z radikali in demokratimi, toda danes udejavajo, da so se prenaglili in napravili taktično napako ter zato izjavljajo, da vesti o njihovi koalicioji z radikali in demokratimi niso povsem točne. Oni da so storili samo sklep, da so pripravljeni stopiti v imenovano koalicio, ako bi bila otačbina v opasnosti. Ker pa otačbina ni v opasnosti, nameravajo še nadalje ostati v opoziciji. Verjetno pa je, da oni niso svoje prvotne namere, koalirati se z radikali in demokratimi, opustili zaradi navedenega vzroka, ampak zato, ker merodajni krogi ne odobravajo njihove oportunistične veteranske politike in ker se je veter zopet spremeni.

Izjava Stjepana Radića o sporazumu.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) »Novosti« objavljajo intervju svojega urednika s Stjepanom Radićem. Najprej je Stjepan Radić razsvetlil dogodek v Dolnji Stubici ter izjavil, da nosi krivdo za ta čin sedanji nasilni režim.

Na vprašanje, kako po njegovem mnenju stoji akcije za sporazum, je Radić odgovoril, da tako važna zadeva, kakor je sporazum, ki znači temeljni preobrat v naši državni politiki, ne more biti dovršena v štirindvajsetih urah. Sporazum se mora stopnjema naravno razvijati do svojega uresničenja. Mi smo izjavili, da hočemo osigurati homogeno radikalno vladu, katera mora v politično-administrativnem oziru popuščati od svoje dosedanje smeri in metod, mi pa smo obljubili, da bomo vodili politiko, kakor je potrebna za ustvarjenje sporazuma. Glavno sredstvo, da se sporazum doseže, je, kakor sem rekel, homogena radikalna vlada. Ako hočemo uspeli, morata obe strani postopati solidarno in pošteno. Čeprav bi se samo s tem še ne dosegel sporazum formalno-pravno, bi se ustvarjal stvarno in dejansko. Sedanja kriza nam nikakor ne konvenira. Ako bi mi krizo hoteli, če bi nam šla v račun, bi jo lahko sami izzvali in še poosttrili; toda mi je zaenkrat sploh nočemo, ker nam je odkrito za sporazum. Nasprotno — ako bi homogeni radikalni vladi pretela opozicija, smo mi popolnoma pripravljeni jo onemogočiti.

Po mojem trdnem prepričanju je sporazum mogoč edinole z radikalno vladu. Radikalno-demokratska vlada, ki bi hotela

doseči sporazum, je sploh nemogoča, ker bi predstavljala pravi konglomerat najraznovrstnejših mnenj in elementov, oziroma bi morala seči po absurdnih sredstvih. Jaz pozitivno vem, da je tudi inozemstvo za to, da vlada začne napram Hrvatim in Slovincem popuščati, a mi da vodimo politiko lojalnega sporazumevanja. Radikalno-demokratska vlada je tudi zato nemogoča, ker bi si morali radikali in demokrati razdeliti medseboj oblastni sferi. Demokrati bi si izgovorili zase prečanske oblasti. Tako politiko je hotel izvajati Tomljenović, pa ni uspel. Danes bi demokratska strahovlada ne imela na razpolago brezpogojno udanega uradništva in bi zato ne uspela.

Radikalno-demokratska koalicioja bi z eno besedo pomenila državljansko vojsko. Dr. Korošec je čisto prav rekel, da bi taka koalicioja pomenila izzivanje vsega prečanskega prebivalstva. Pribičević bi rad iz prečanskih dežel ustvaril drugo Makedonijo, toda to na noben način ne bo šlo. Edin pametni izhod je ta, da se osnuje homogena radikalna vlada in da začne s popuščanjem, kajti ako se to ne zgodi in bi se skušala utvariti sporazumu sovražna vlada, bomo mi prišli v Belgrad, osnovali revizijski blok ter koaliciojsko vladu strmoglavili, nakar bo kralj moral poveriti vladu našemu bloku, ako se hočemo izogniti državljanski vojni. Jaz poznam 30 radikalnih poslancev, ki so absolutno proti koalicioji z demokratimi. Ako bi se pa vseeno osnovala, se začne v radikalnem klubu latentna kriza, ki se bo kmalu pretvorila v očitno ter povzročila popolni razkol v tem klubu.

Skratka — jaz pravim, da ni več na mestu čakanje in da se mora izbrati ena ali druga pot. Radikali sicer hočejo, da bi mi formulirali in očitno že danes naenkrat povedali vse, kar zahtevamo. Mi imamo svoje razloge, da tega še ne storimo. Toda, da bi ne bilo nobenih nespornostij in da bi nihče ne mislil, da hočemo koga igravati, naj se vzame na znanje, da je naš odbor za sporazum že natančno izdelal ves politični in gospodarski program, na kojega temelju naj se uredi srbsko-hrvatsko-slovensko vprašanje, oziroma sporazum. Upam, da bodo radikali pogajanja z nami zopet začeli in poslali k nam svoje odposlance. Ti bodo dobili pregled čez vse naše zahteve. Sicer ne vemo, o čem in kako daleč se pogodimo — glavno je, da se pogodimo — toda želimo, da naše pogoje načeloma sprejmejo.

Dr. Korošec pri voj. ministru.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Danes dopoldne ob 9. je predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec obiskal vojnega ministra generala Pešića. Dr. Korošec se je pri njem mudil nad eno uro in protestiral proti postopanju s slovenskimi vojaki v raznih garnizijah. Obenem se je nekaj časa razgovarjal z vojnim ministrom tudi o političnem položaju.

Zaupnica popolarov vladi.

Rim, 20. aprila. (Izv.) Vsa javnost nanešto pričakuje današnjih sklepov popolarske parlamentarne skupine, od katerih je odvisno bodoče razmerje med ljudsko stranko in fašizmom. Fašistična glasila ne skrivajo, kako veliko je fašizmu na nadaljnjem sodelovanju popolarske stranke, toda seveda pod enim pogojem: da se popolnoma vdinja fašizmu in se odreče vsem posebnim lastnim ciljem. Ker je proti temu turinski kongres izrekel svojo jasno in odločno besedo, ki se ji parlamentarna skupina ne bo mogla izneveriti, je upanje na sporazum zelo majhno. Na vsak način se tudi na popolarski strani naglašajo želja po mirnem pobotanju ter je to željo izrazilo tudi vatikansko glasilo »Osservatore Romano«. Popolari v naprej zagotavljajo, da bodo Mussolinija še dalje podpirali, pa naj njihovi člani ostanejo v vladi ali ne. Fašisti skušajo še enkrat vplivati na popolare z grožnjo, da jim razbijejo stranko, na don Sturza pa s pozivom, da se prostovoljno umakne s svojega mesta v popolarski stranki. Potem, pravi, bo sporazum lahak. Med Mussolinijem in don Sturzom je pa vsaka poravnava izključena.

Poznavatelji razmer trdijo, da bo v političnem dvoboju Mussolini—don Sturzo zmagal mož italijanskih ljudskih množic.

Rim, 20. aprila. (Izv.) Danes opoldne se je sestalo vodstvo popolarov k seji, na kateri se je izreklo vladi popolno zaupanje in zagotovila popolna lojaliteta. Nato se je dnevni red predložil parlamentarnemu klubu, katerega posveta se je udeležilo 81 članov. Po triurnem posvetovanju je bil sklep vodstva sprejet s 70 glasovi proti glasu poslanca Tovinija, deset poslancev se je pa glasovanja vzdržalo. — Dodatni predlog, ki ga je stavil Tovini v imenu skrajne desnice, je bil od kluba odklonjen. Klubov sklep je takoj sporočila ministrskemu predsedniku Mussoliniju deputacija kluba.

MUSSOLINIJEV POZIV NARODNI MILICI.

Rim, 20. aprila. (Izv.) O priliki pregleda narodne milice je imel Mussolini na čete kratek nagovor, ki ga je sklenil z beseda-

Ker je urednik »Novosti« pri tej prilici polagal največjo važnost na to, kakšno vlogo odmerja HRSS v svojem načrtu kralju, je Radić odgovoril, da je ta točka za kralja velikobolj ugodna, nego Srbi-janci mislijo. On more zaenkrat povedati samo to, da njegov načrt govori o dveh suverenitetih: o edinstveni mednarodni suvereniteti (kralju) in o edinstveni notranji suvereniteti (narodu). Ta zahteva se protivi sicer vidovdanski ustavi, ki pozna samo eno suvereniteto, toda vidovdanska ustava še ni država, država je narod. — Radić je končal svoj intervju z besedami, da smo Srbi, Slovenci in Hrvati sami kovači svoje sreče. Evropa bo mirno gledala, kako sami uredimo svoj skupni dom; ako se sporazumemo, bo sporazum z veseljem pozdravila.

mi: »Bodite vsak trenutek pripravljeni, da se na moj klic tekom bodočega, neizbežnega razvoja naše revolucije odzovete.«

POR PROTI FAŠISTOM.

Rim, 20. aprila. (Izv.) »Idea Nazionale« poroča, da je prišlo v Milano do upora proti fašistom. Futuristični slikar Tesco, ki pripada Turatijski skupini, je z bogatimi denarnimi sredstvi organiziral močno četo, ki pa je v boju s fašisti podlegla.

OPCIJA ZA ITALIJO.

Rim, 20. aprila. (Izv.) Ministrski svet je določil opcijski rok za laško državljanstvo na 60 dni na podlagi mirovnih pogodb.

Komunistični puč v Mühlheimu potlačen.

Berlin, 20. aprila. (Izv.) »Berliner Zeitung am Mittag« poroča iz Mühlheima: Mesto Mühlheim, ki je bilo še včeraj zasedeno od komunistov, je danes prešlo zopet v roke vladnih čet. Kriminalna policija, ki se je ves čas držala v mestni hiši, je dobila pomoč od mestnih čet iz Oberhausena in Duisburga, ki je takoj navalila na barikade in upornike razgnala. Spopad je bil hud, ker so imeli uporniki v rokah dobro orožje, naropano iz trgovin z orožjem v mestu. Število ranjenecv je veliko. Rdeče gardiste je policija razgnala. 40 oseb so zaprli.

Köln, 20. aprila. (Izv.) »Kölnische Zeitung« poroča iz Mühlheima: Včeraj je prišlo zaradi vmešavanja pouličnih elementov v komunistični puč do splošnega pouličnega boja. Uporniki so ustavili vse avtomobile in vozove, ki so jih dobili po cestah in jih porabili za barikade. Kot orožje so rabili tudi stare puške na zrak. Slični dogodki so se odigravali tudi v Recklinghausenu, kamor se je nateplo vse polno prevratnih elementov iz zasedenega in nezasedenega ozemlja.

Mühlheim, 20. aprila. (Izv.) Generalni štrajk, ki so ga bili proglasili komunisti, se je izjalovil. Delali so po vseh delavnicah.

Mühlheim, 20. aprila. (Izv.) Komunisti so včeraj zasedli tudi notranje mesto in so zabarikadirali vse vhode v mesto. Mestno hišo so obstreljevali ves dan. Vladni predsednik je poslal mestu na pomoč policijo iz Duisburga.

Karlsruhe, 20. aprila. (Izv.) Francozi so davi zasedli kolodvor v Ortenburgu.

Nov reparacijski načrt.

Pariz, 20. aprila. (Izv.) Kakor poroča »Journal«, sta izdelala Barthou in Delacroix nov reparacijski načrt, ki se od dosedanjih bistveno razlikuje v tem, da se ne ozira samo na plačilno moč Nemčije, ampak upošteva tudi razne gospodarske ugod-

nosti, ki bi jih imeli Francija in Belgija iz redne gospodarske zveze z Nemčijo. Odškodnino bi plačala Nemčija le za povzročeno škodo in sicer v znesku 36 milijard zlatih mark.

Pariz, 20. aprila. (Izv.) Ministrska konferenca je danes razpravljala o bodočih smernicah francoske politike glede reparacijskega vprašanja.

Vojna nevarnost še ni odstranjena.

IZJAVA TURŠKEGA VOJNEGA MINISTRA.

Angora, 20. aprila. (Izv.) Vojni minister je v narodni skupščini izjavil, da mora biti Turčija v vojaškem oziru pripravljena, ker nevarnost vojne še vedno ni odstranjena.

Romunija mobilizira.

Pariz, 20. aprila. (Izv.) Vsled koncentracije ruskih boljševiških čet na besarabski meji je Romunija proglasila vojno stanje, ki velja do 1. julija t. l. Vsi dopusti v romunski armadi so ustavljeni.

Poučeni krogi zatrjujejo, da bo romunska vlada v slučaju spopada podvzela vojaško posredovanje celokupne male antante.

V tem pretresa Romunijo strahovita notranja kriza. Nacionalisti in kmetje se z vsemi silami bore proti sedanji vladi in parlamentu. Težki izgredi so na dnevnem redu. Kmetje groze, da odkorakajo nad Bukarešto. Vlada je poklicala na pomoč dve diviziji vojaštva. Položaj je tem težji, ker tlači deželo tudi huda gospodarska stiska. — Vest, da je Bratianu podal ostavko, se ne potrjuje.

SVET DRUŠTVA NARODOV.

Ženeva, 20. aprila. (Izv.) Avstrijski komite sveta Društva narodov se bo sestel najbrž jutri popoldne. Seja sveta Društva narodov se bo vršila skoro gotovo v nedeljo. Francoski delegat je došel semkaj davi in se je že udeležil dopoldanske in popoldanske seje. Italijanski delegat je prišel danes popoldne in se je podal k seji sveta Društva narodov. Generalnega komisarja dr. Zimmermanna pričakujejo še danes.

ŠVEDSKO POSOJILLO AVSTRIJI.

Ženeva, 20. aprila. (Izv.) Društvo narodov je prejelo obvestilo, da je švedski parlament pooblastil vlado dovoliti Avstriji na račun medzavezniškega posojila 13 milijonov zlatih kron, ne včevši stroške za emisijo zadolžnic.

ZAKON O VARSTVU NAJEMNIKOV NA ČESKOSLOVAŠKEM.

Praga, 20. aprila. (Izv.) Včeraj je bil v poslanski zbornici sprejet zakon o varstvu najemnikov, o preskrbi stanovanj in o odgoditvi eksekucij v svrhu izpraznitve prostorov. Opozicija je stavila 92 spremembnih predlogov, ki so pa bili vsi odklonjeni. Zakon je bil sprejet v drugem branju z glasovi koalicijske večine.

ODŠKODNINA ZA NEMŠKI DENAR.

Pariz, 20. aprila. (Izv.) Iz Washingtona poročajo: Z ozirom na velike množine nemškega denarja v Zedinjenih državah je vlada odredila, da dobe ameriški državljani odškodnino za izgube iz zaplenjenega premoženja nemških državljanov v Ameriki.

ZALOSTEN KONEC IRSKIH UPORNIKOV.

London, 20. aprila. (Izv.) Iz Dublina poročajo, da je boj med vladnimi četami in uporniki končan. Uporniki so se bili uko-

pali v shannonski kotlini, kjer so jih bile vladne čete obkolile in uničile.

PROGRAM NOVE ŠVEDSKE VLADE.

Stockholm, 20. aprila. (Izv.) Sestavljen je nova, meščanska vlada brez sodelovanja socialnih demokratov. Nova vlada je proglasila kot svojo najvažnejšo nalogo obrambo države.

STRAJK MODNIH DELAVK.

Pariz, 20. aprila. (Izv.) Delavkam v velikih modnih delavnicah preti izprtje, če se v ponedeljek ne vrnejo na delo.

Theodor Berkes:

Ustavni boj v Romuniji.

Opozicija.

Belgrad, 18. aprila 1923.

Stališče, ki so ga v velikoromunskem ustavnem načrtu, ki smo ga v prejšnjem članku označili, zavzele posamezne romunske opozicijske stranke, ima poleg drugega svoj vzrok že v predzgodovini tega načrta. Znano je, da je bila zadnja romunska zbornica razpuščena na zelo neparlamentaren način ter je dobil nalogo za sestavo volivne vlade Jonel C. Bratianu, voditelj liberalne stranke, ki je imela dotlej celih deset mandatov. Že to je tedaj do skrajnosti razpallilo strankarske strasti, ker se je vnel nepopisno srdit boj proti vladi in liberalcem. Nasilno izvedene volitve — marca 1922 — so prinesle Bratianu nenaravno zvišanje liberalnih mandatov od 10 na 240. Srd opozicijskih strank je tedaj dosegel vrhunec in v napadih niso priznavaše niti kroni. Volitve je opozicija označila za »evropski volivni škandal«, Bratianovo vlado so zaradi njenih tesnih zvez s trgovino in industrijo imenovali »diktaturo zlatca«, kroni so očitali »državni udar« in vse je bilo na tem, da začne opozicija povračati enako z enakim. Potem je pa bojni polet opozicije nenadoma zastal, začela so se dolgotrajna pogajanja, dejanja so izostala, notranje neskladnosti so preprečile skupno, za boj sposobno fronto — liberalcem se je zopet enkrat nasmehljala sreča.

Bratianu, ki so je v polni meri zavedal svoje moči, je poplavo opozicijskih očitkov prenašal molče. Novo zbornico je odgodil kar za dobrega pol leta, da se mu prezgodaj ne izpremeni v bojišče — in ko jo je po tem času zopet otvoril, je bil nasprotni needini opoziciji v naprej zmagovalec. Sa do velike »fuzije vseh opozicijskih strank« v edino svrhu, da vržejo obsojena liberalce, ni prišlo in z avgurskim smehljajem je opazoval Bratianu, kako so se sedmo graški nacionalisti pod vodstvom dr. Manija in Vaida Voevodca odmikali od romunskih kmetov, takoimenovanih zaranistov, ker so jim bili preradikalni, kako tudi mali skupini vplivnega profesorja Jorge, voditelja kmetijske gibanja dr. Stere in dr. Lupa nista ugajala in kako se je generala Avaresca 8. moč broječa ljudska stranka že zopet lojalno nagnila proti dvoru. Seveda neki parlamentarni »preliminarni dogovori med sedmograškimi nacionalisti in romunsko kmeto stranko se je bil sklenil in obdržal; toda ta mlačna bojna zajednica je tem manj zadostovala za veliki sunek proti liberalcem, ker je demokratični polet sedmograških nacionalistov vsled njih fuzije s konservativnimi takozvanimi »demokrati« prejšnjega ministrskega predsednika Take Jonese zelo opešal. »Demokratični blok« proti »reakciji« ni postal niti mrtvo rojeno dete in tek usode se je obrnil bolj proti notranje razpadli opoziciji kakor proti liberalcem.

Georges Goyau.

Skupnost istih religioznih verovanj pogosto stvori trdnješe in trpežnejše prijateljske vezi nego sorodnost duhov in značajev. A. Ribot.

Po smrti vernega Denysa Cochina je bil sprejet na njegovo mesto v Francoski akademiji Jurij Goyau, kateremu je J. Bédier čital dolg Ribotov govor. Evo nekaj izvlečkov. Kot edinec odvodele matere je bil Goyau deležen skrbne vzgoje. Iz Orléansa je prišel študirat v Pariško normalko, kamor je bil sprejet med prvimi. Mojtstriki je pisal latinščino in sicer bolj v Senekovem smislu. Kot prvi pri natečaju iz zgodovine je bil poslan v francosko šolo v Rimu, kjer je postal dober znanec kardinalu Rampolli in papežu Leonu XIII., ki je pozval k sebi francoskega kardinala Lavigerioja, hoteč mu poveriti nalogo, naj svoje katoliške rojake sprijazni z Republiko po njenih zmagovitih volitvah l. 1889. Veliki vladika francoske Afrike se je z vnmom lotil dela, najsi je naletel na odpor pri nekaterih škofih in vernikih. V brezimni knjižici »Od napitnice do enciklike« je Goyau pomagal pri spravi in povedal zakrknjenim monarhistom nekaj trpkih resnic.

Leon XIII. je nadalje mislil na društvene probleme, nastale po razmahu obrti, ki naj bi jih Cerkev načela. Socialno vprašanje, ki je mučilo postavodajce, so skušali rešiti cerkveni dostojanstveniki kot mgr. Ireland v Združenih državah, kardinal

Manning v Angliji, mgr. Ketteler na Nemškem, laiki kot Albert de Mun na Francoskem in Decurtins v Švici. Papežu se je zdel čas prikladen, opozoriti svet na pomen, ki ga je Cerkev imela v prejšnjih stoletjih pri družabnem delu. Okrožnica »Rerum novarum« je globoko učinkovala na delavski položaj. Goyau je navdušen in zaupljiv napisal knjigo »Papeži, katoliki in socialno vprašanje« proti liberalni šoli narodnega gospodarstva, proti pravnikom, proti francoski prekuciji, pa tudi proti »neki manjšini katol. bogatinov, ki priznavajo delavcem same dolžnosti. Cerkev naj se razstane z njimi, izšla bo sicer ubožnejša, vendar prostejša iz te zagate! Spis je bil tolikanj oster, da so ga posamezniki smatrali kot opasnega, vendar pa je dobil škofovsko odobritev. Navzlic udeležbi pri sodobnih perečih težavah se je naš akademik neprestano bavil z zgodovinskimi študijem. »Zgodovina razvzema in teši; nas odstranjuje od življenja in spet vodi k njemu nazaj; vzbuja nam potrebo po udeleževanju, kažoč obenem nujnost in pogoje za to«. Ves Goyau odseva iz teh svojih vrtic. Učenjaški mir in vedrina mu ljubita; zatišje domačega ognjišča mu godi. To je pa hkratu plamenec strankar, ki se izpostavlja za velike smotre. Iz tihega okrilja svoje samote se spušča v javnost, udeležuje se letnih sestankov in shodov, imenovanih »socialni tedni«. Vselej je pripravljen, predavati o dnevnem vprašanju, napisati članek ali knjigo. Ta pa ga ne ovira, da ne bi na-

daljeval obširnih del o verski zgodovini, ki je zaslovel po njih. Čim se je vrnil iz Rima, ga je Brunetiére, bivši njegov učitelj v normalki, pridobil kot enega najtehtnejših soursednikov »Revue des Deux Mondes«. Postal ga je v Nemčijo, proučevati na licu mesta položaj protestantstva in katoličanstva po kulturnem boju. Kar se ni posrečilo nobenemu Nemeu, se je njemu: potkal je vsepovsod in dobil toliko podatkov, da je vzrastlo iz njih 5 zvezkov o versstveni zgodovini v Nemčiji 19. stol., potem še 4 drugi zvezki pod naslovom: »Bismarck et le Kulturkampf«, ki pričajo o vestnem naporu in tenkočutni psihologiji. Prvi snopič, o protestantizmu, je dobil nagrado akademije: spretno in nepristransko je predložil notranje protislovje reformirane vere, ki si je prisvojila načelo svobodnega verovanja in raziskovanja. More li obstojati Cerkev brez opredeljene vere, brez simbola, ki so ga sprejeli vsi verniki? Nič manjšega psihologa in politika ne ovajajo naslednji snopiči.

Literarno visoko ceno imata dva zvezka o kalvinski Ženevi, tej »Ville-Eglise«, kakor jo nazivlje pisatelj. V zbirki velikih zgodovinskih del o francoski domovini je tudi Goyau zastopan z jednatim opisom galikanske cerkve. Vedno in povsod je nepristranski, kolikor more biti človek krepkega prepričanja, ki mu je za blagor katolicizma...

Še kratek posnetek iz pomenka s časnikarjem Lefebvreom. V Cerkvi je skrito

življenje, nenavadno zanimivejše od razprav, za katere daje Cerkev povod v zbornici. V cerkveni zgodovini niso vselej najvažnejša, najvplivnejša dejstva tista, ki delajo največ hrupa in ki se največ o njih piše. O čem je govoril tisk v prvih letih julijske monarhije? O plenitvi Saint-Germain-l'Auxerrois, o ropanju pariške drhali po nadškofovi palači, o prevrnjenih kalvarijah. To je vedel tedanji svet o takratni verski Franciji ter ohranil turobne dojme. Toda prav tista leta so se pripravljala polahko, previdno, z notranjim podrobim delom predavanja sv. Vincenca Pavljanskega, predavanja v Notre-Dame, obuditev benediktincev in bratov propovednikov; javno življenje Cerkve se je razodelo šele po spotiki, katero je povzročila cela vrsta bogoskrunstev, bogokletstev ali zasramovanj, in bodočnost je zorela v prikritem življenju. Kdor bi bil l. 1833. pred mladimi podrtinami pariške nadškofije rekel: »V dijaškem oddelku mesta se je okoli nekega Ozanama zbralo nekoliko mladih ljudi, ki strežejo siromakom in prosijo, naj se propoveduje v »Notre-Dame«, bi bil istinito pojml versko stanje. — V ostalem je G. pripomnil, kot oznako sodobnega romana, da ta sicer mnogo popisuje greh, a da nima pojma o grehu. Izjemo tvori izvirni François Mauriac, čigar prosluli »Poljub gobavecem« kaže, kako njegove najdrznejše povesti vsebujejo nadprirodno misel.

A. F.

V tej veliki strankarski borbi je Bratiano kot stvarne momente vrgel v svet gesla: »Proti vašemu radikalizmu! Proti sedmografskemu regionalizmu! Za enotno Veliko Romunijo! — in je z njo zmaga! (Dejansko je zmaga voljno nasilje! Op. ured.) Njegov ustavni načrt tudi jasno izraža ta gesla; ta načrt je v najboljšem slučaju meščansko-demokracičen, nikakor pa ne socialno-radikalen, kakor so ga hoteli kmetje, a njegov strogo centralistično-politični duh izključuje tudi vsak »regionalizem«, kakor so si ga zamislili Sedmograščani. Bratiano je ustvaril vsaj teoretično v svoji ustavi »enotno Veliko Romunijo« in dopušta v čl. 4.: »Romunsko ozemlje se deli v komitate, komitati v občine«, dalje v čl. 42.: »Zadeve izključno municipalnega ali komunalnega značaja rešujejo municipalni ali občinski svetniki po načelih, ki jih določa ustava« in končno v členih 109. in 110.: »Zakoni za županije in občine imajo za temelj decentralizacijo uprave« — županijam in občinam le prav skromno samoodlobo.

Vse to je seveda popolnoma nasprotno onemu, kar so vsa leta zahtevale nove, koncem vojne Rumuniji priklopljene pokrajine, ki hočejo sicer omejeno avtonomijo, a ipak vendar avtonomijo. Iz njih se tudi oglašajo srditi klici. Maniu npr., voditelj sedmografskih nacionalistov, kliče: »Naši predniki niso umirali zato na kolesu, da pridemo mi znova v sužnost!« Bodnarecu pravi za Bukovino: »Ti tu gori so dovedli Bukovino v tako bedo, da je ta dežela na tem, da si želi nazaj časov tujega gospodstva!« A za Besarabijo izjavlja pan Halipa: »Ne morem vam opisati viharja, ki narasča v Besarabiji. Ako pojde to tako dalje, bo Besarabija prva pokrajina, ki se bo na neprijeten način ločila od domovine!«

Toda tudi opozicijske stranke iz starega kraljestva odklanjajo ustavo. Profesor Jorga imenuje ustavo »vsiljeno«, Mihailache, voditelj kmetov, pravi, da »ni tako daleč čas, ko bo moral kralj nositi odgovornost za svoje svetovalce; pa tudi socialist dr. Pistiner se obrača »proti centralizmu« in zahteva »federativni sistem« in »samoupravo« pokrajin ter prorokuje »meščansko vojno«.

Iz zunanje politike.

* Cerkvena politika francoske vlade. Posebna komisija, sestoječa iz gg. Hébrard de Villeneuve, Barthélemy, Beudant je dobila od ministrskega predsednika nalog, da prouči načrt, tiče se cerkvenih dijecezanjskih družb, kakor ga je izdelala sveta stolica v svrhu ureditve cerkveno-političnega administrativnega vprašanja v Franciji. Komisija se, kakor izvemo, izreče za to, da se ta načrt sprejme, ker ne nasprotuje francoski civilni zakonodaji.

* Za spravo med Nemčijo in Francijo so se tekom debate o zunanji politiki v nemškem državnem zboru izrekli voditelji vseh vladnih strank. Nemški parlamentarci bi želeli, da vlada predloži konkreten reparacijski načrt, če ne francoski vladi, pa mednarodni reparacijski komisiji. Nemška vlada naj bi ne povedala samo višine reparacijske vsote, katero more Nemčija plačati, ampak naj bi tudi predlagala udeležbo francoske industrije pri nemških velepodjetjih, česar baje francoska veleindustrija sama najbolj želi. Mnogi pa predlagajo, naj bi se našla pot do francoske vlade po posredovanju Anglije. Marka je vnovič zelo padla. Kar se Anglije tiče, je zadnji čas opaziti, da se čezdela bolj nagiblje k francoskemu stališču, vsled česar je za Nemčijo najbolj pametno, da stori resen korak k spravi s Francijo.

* Chesterjev projekt, o katerem smo na tem mestu že poročali, predvideva zgradbo sledečih železniških prog: Samsun—Siwas, Siwas—Angora, Diarbekir—Adana in Cezaireja—Trapezunt; nadalje naj bi se zvezal Mossul s Črnim morjem.

* Še enkrat angleške finance. — O tej stvari, ki smo o njej že večkrat poročali, je vredno še pisati. Proračun angleškega kancelerja zaklada Baldwin za l. 1923/24 izkazuje 816.000.000 funtov izdatkov in 352.000.000 funtov dohodkov, torej 36 milijonov funtov proficita. Baldwin pa bi bil lahko izkazal še veliko večji plus, da ni porabil 40 milijonov dohodkov za amortizacijo državnih dolgov. Kanceler zaklada pa je 36 milijonov proficita znižal končno na 34 milijonov s tem, da je znižal dohodninski davek od 25 odstot. na 22 in pol odstot. Baldwin je iz one šole angleških državnih finančnikov, ki uče, da je treba proficit budžeta vporabiti v prvi vrsti za amortizacijo državnega dolga, da bi angleški trgovci in industriji želeli, da bi kanceler zaklada rajši olajšal njihova davčna bremena. Baldwin je izbral nekako srednjo pot.

* Nesoglasja v boljševiški stranki. Vodilni komunistični krogi so v skrbah radi preprirov, kateri so izbruhnili vsled obolevnosti Lenina in ogrožajo predstoječe XII. zborovanje ruske komunistične stranke. Zaznala se je močna struja s Kamenevim na čelu, katera smatra verstvu napovedani boj za nepravčasen in tudi za stranko nevaren. Procesi nadškofa Cieplaka, patriarha Tihona, gruzinskih nadškofov in drugih

In vedno novi nasprotniki se zbirajo proti tej ustavi in tu ni nevažno mnenje zastopnikov narodnih manjšin, ki štejejo pet milijonov duš. Besedniki teh manjšin so predvsem Nemci; in ti zastopniki opozarjajo v prvi vrsti na to, da nova ustava narodnih manjšin in njihovih pravic z nobeno besedo ne omenja. S to ustavo, tako pravi, si daje velikoromunska država videz, kakor da je čista nacionalna država, kakor da ne obsega tudi drugih narodov. Nemci tožijo, da se zagotovitve, ki sta jih opetovano dala Nemcem krona in vlada, niso uza-konile in označujejo to kot »verolomstvo« čisto po »madžarskem zgledu«. A voditelj Nemcev dr. Hans Otto Roth vsklika: »Tako je, kakor ne bi bilo nobene svetovne vojne! Fašistično naziranje dviga svojo glavo tudi v Romuniji in niti tega ne bomo imeli v tej državi, kar so nam dali na Ogrskem že l. 1868!«

Bratianova vlada se za vse te očitke, psovke in tožbe ni nič, čisto nič brigala. Ker je imela večino, je dala glasovati in ustava je bila sprejeta. V senatu je glasovalo zanj 137, 2 proti, v zbornici 262 zanj, 8 proti, o čemer je treba pripomniti le to, da je celokupna opozicija z izjemo Nemcev, ki so glasovali proti ustavi, že davno pred glasovanjem zapustila senat in zbornico.

Nezaslišane, redkokdaj doživljene demonstracije so bile godba, ki je spremljala dneve in tedne razpravo o ustavi, poslanci so drug drugega psovali z »banditom« — celo ministrskega predsednika so nagovarjali s tem naslovom, popadali so se medsebojno za grla, metali so bombe, vojaštvo je korakalo iz vojašnice, manifestante so razganjali z gasilnimi brizgalnicami, z vojaškimi bobni in trobentami so dušili besede protestujočih. Vaida pa, voditelj sedmografskih nacionalistov in bivši ministrski predsednik, je zaklical v bodočnost: »Sila se more odvrniti s silo!«

Boj za romunsko ustavo, boj vseh strank proti liberalcem s sprejetjem ustave seveda ni bil končan. Ta boj se nadaljuje in njegovemu srdcu je dalo glasovanje v parlamentu le novo hrano.

razburjajo množico in motijo od Lenina začeto obnovo državne uprave, pred vsem boj proti birokraciji.

* Smernice ruske gospodarske politike. Osrednji komite komunistične stranke je sprejel načrt organizacije državne industrije, ki ga je izdelal Trocki. Politična naloga stranke, ki obstoji v zedinjenju delavca s kmetom in izboljšanju materialnega stanja delavcev, je mogoča samo na temelju dobičkonosne državne industrije. V to svrhu treba koncentrirati proizvodnjo v najbolj primernih tovarnah, ureditve proračuna, davčni sistem ter posojila. Naročiti blago v inozemstvu se ne sme, četudi je cenejše nego domače, ako podpira domačo produkcijo državno industrijo. Rusija je obdana od kapitalističnih držav in mora izvrševati socialističen protekcionizem. Udeležba tujega kapitala v obliki najemnih pogodb in mešanih rusko-inozemskih društev je potrebna, v kolikor ne ugovarjajo temu lanske izkušnje.

* Zveza sovjetskih republik. V Moskvi so se pričela pogajanja o sklepu pogodbe v svrhu varstva lokalnih koristi posameznih članov ruske federacije. Razven tega se razmotriva od moskovske in ukrajinske vlade načrt druge zvezne zbornice, kjer bodo na načelu paritete zastopane vse zvezne države.

* Državljanska vojska na Kitajskem. Čete pekinške vlade napadajo sedež južnokitajske vlade, Kanton. Južnokitajska armada je dozdaj vse napade odbila. Šef kantonske vlade je znani dr. Sunjatsen.

* Gerilska vojna se odigrava, kakor posnemamo iz francoskih listov, v Maroku. Francoski oddelki operirajo proti vstašem v visokih gorah. Vstaši se prištevajo k islamskim nacionalistom.

* Zadnji pristaši De Valere so vjeti in sicer Dan Breen, Tim Denovan in Maurice Walsch. De Valero irske vladne čete še niso vjele. Predsednik irske republike Tim Healy je obljubil vsem, ki še držijo z De Valero, amnestijo brez vsakih pogojev.

Velika skupščina »SLOVENSKE STRAŽE« NARODNO - OBRAMBNEGA DRUŠTVA

se vrši
v nedeljo, dne 22. aprila 1923 ob 10. uri
dopoldne v prostorih »Jugoslovanske
tiskarne« v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Volitve.
4. Službenosti.

Podružnice pošljejo glasom pravil na veliko
skupščino po 2 zastopnika. — Posebna vabila se
podružnicam ne pošiljajo.

PREDSEDNIK.

Belgrad.

Belgrad, 18. aprila.

V krogih belgrajskega prebivalstva je podkupljena in divja belgrajska žurnalistika zanesla mnogo nasprotovanja proti Hrvatim in Slovincem. Začela se je zopet stara lajna o amputaciji in ljudje so prepričani, da gre to tako lahko, kakor bi »čevabčice« pekel. Sicer pa je jasno, da ogromna masa srbskega ljudstva noče amputacije, ker kaj takega sploh razumeti ne more. Srbski seljak želi le, da se država uredi tako, da bo v njej mir in red, pa naj bo urejena tako ali tako. Interes na centralistični politiki ima le srbska buržuazija, ki je vsa prežeta dobičarskega, kapitalističnega mišljenja. In to je utemeljeno v tukajšnji socialni strukturi.

Belgrad je danes mali Pariz za bogataše in dobičkarje, za revno ljudstvo pa — ciganska vas. Vmes pa ni nobene druge slojne plasti. Bogastvo in »Lumpenproletariat« — vse skupaj! Na ulicah najbogatejše in najmoderneje toalete ter razcapane figure. Le malo drugega. Stave! Sprejaj na pol razpadla in umazana stara hišica nekdanjega belgrajskega tipa, zadaj pa visoko v nebo štrleč najmodernejši »Volkenkratzer«. Prijatelj je dejal: Hišico so si Srbi napravili sami, »Volkenkratzer« pa mi — prečani. In v tem tiči jedro nesporazuma v tej državi. Belgrajski vladajoči krogi hočejo hegemonijo Srbov, ker ima od nje peščica »čaršije« svoj profit. In ta »čaršija« odloča danes smer politike in pisavo časopisja. Moralni in intelektualni nivo te čaršije pa kaže ton njene žurnalistike, ki žal ne ostaja čisto brez vpliva na ostalo ljudstvo.

Zato bo po mojem mnenju treba zastaviti tu. Ne moremo se zanašati na dobro ali slabo voljo Pašićev ali Davidovićev. Tu bi morali mi sami začeti ogromno delo čiščenja pojmov. Brez tiskane besede pa to ne gre. V tem oziru je mnogo zamujeno, vse pa še vedno ne.

Boj za avtonomijo obeta biti še dolg in težak. Uspešen pa bo, ako bomo povsod, kjer se nudi prilika, storili svojo dolžnost!

Politične vesti.

+ Ujeli so se. Pred dnevi so demokratski listi po celi državi raznesli »avtentično« besedilo sporazuma, sklenjenega v Za koalicijo z demokrati je baje Pašić in med radikali. To besedilo so objavili tudi slovenski demokratski listi. Včerajšnja belgrajska »Pravda« pa, ki je odlično demokratsko glasilo, piše, »da o tome protokolu se ništa ne zna. On je ostao u džepu g. Pašića, kao što je rekao g. St. Radić.« — Kljub temu pa so demokratski listi objavili besedilo sporazuma, ki ga ne poznajo. Dokaz, koliko je verjeti demokratskim listom, ki si izmišljujejo celo pogodbe, da morejo — intrigirati.

+ Zakaj so si demokrati izmišlili besedilo sporazuma? Na to vprašanje nam daje točen odgovor belgrajsko »Vreme«, ki piše o tem sporazumu: »Projektat sporazuma sa Radićevim blokom, koji je objavila zagrebačka »Riječ«, i koji su prešampale sve naše novine, izazvao je veliko interesovanje u parlamentarnim krugovima. Naročito se mnogo komentarisala poslednja tačka, koja govori o uspostavljanju banske časti i postavljanju jednog člana kraljevskog doma za bana.« — Iz zadnjega stavka je namen tega izmišljenega besedila sporazuma jasen: preplašiti je treba dvor, češ da Hrvati koketirajo s princem Jurijem! Državnik ravno avtor tega izmišljenega besedila ni, tudi politik ni, ampak velik in nesramen intrigant, to pa je!

+ Intrige in izzivanje. Kakor pri vsaki krizi tako uporabljajo v Belgradu tudi v sedanjih najraznovrsnejših intrigah in izigravanju v svrhu oslabilve nasprotne pozicije ali pa celo v svrhu diskvalifikacije. Radikali n. pr. so poslali v Zagreb dva svoja odposlanca na razgovore z revizionisti. Oni so ta korak napravili mogoče le zato, da v predvidevani (?) koaliciji z demokrati demokratom ne bi zrastle greben previsoko. Kakor hitro pa so bili radikalski odposlanci v Zagrebu, so že zaglali demokratje krik: »Glejte jih izdajalce, z Radićem se pogajajo! To so separatisti, to so protidržavni elementi!« Malo je manjkalo, pa bi jim bili rekli, da so »klerikalci«. Nato so demokratje pogruntali znano »besedilo sporazuma«, edino v svrhu, da premamijo dvorske kroge. Radikali so nato zopet začeli kazati voljo za »pogajanja«, da preplaše demokrate, češ, »možemo i bez vas!« — Tako se nadaljuje ta ostudna pustolovščina od dne do dne. Drugod je navada, da stopijo mero-dajni činitelji skupaj, povedo, kar imajo povedati, se dogovore, sklenejo pogodbo in pogodbo drže. Tega pa pri nas naše pokolenje še ne bo doživelo.

+ Dve struji med radikali. Demokratje poročajo, da sta nastali v radikalnem klubu dve struji: ena za koalicijo z demo-

krati, druga pa za čisto radikalno vlado. Za koalicijo z demokrati je baje Pašić in njegova naloga je, da nasprotno strujo prepriča o pravilnosti svoje politike. Bog zna, komu in kaj hoče »Pravda« s to svojo informacijo »podvaliti«?

+ »Jugoslovanska politika«. »Jugoslovanska politika je tista politika, ki zanika vsako državnopravno zahtevo na podlagi narodnostnih dejstev slovenstva, srbstva ali hrvatstva. Ali je dr. Korošec Jugosloven v tem smislu?« — tako vprašuje »Narod«. Mi pa vprašamo: Ali je g. Nikola Pašić Jugoslovan v tem smislu?

+ »Jugoslovanska državna ideja« zanika politične pravice slovenske, hrvatske in srbske individualnosti... Jugoslovanska država daje Slovincem jeklen bat v roke, dr. Koroševa avtonomija pa otroško kladvice — tako modruje sinočnji »Narod«. — Kaj ko bi »Narod« eno tako svoje modrovanje spustil v kakšen belgrajski list ali pa tam doli na glas tako modroval? Prepričani smo, da bi kmalu čutil tisti »bat, ki ga država daje Slovincem«, ampak ne v rokah, pač pa po svojem hrbtu.

+ Korenine federalizma. Predvečranjem so rastle iz »habsburških in avstrijskih tal«. — Včeraj so rastle iz »nemške revanšne politike in iz ruskega boljševizma«. — Danes bodo rastle pa n »Jutrovi« njivi.

Katoliški shod v Ljubljani

Od časa do časa hočemo poročati o pripravah za V. katoliški shod v Ljubljani, ki se bo vršil od 25. do 28. avgusta t. l. Do sedaj se je določil tale spored: V soboto 25. avgusta bo pozdravni večer. Glavni dan katoliškega shoda bo v nedeljo 26. avgusta. Ta dan bo slovesni spredov udeležencev, med njimi Orli v kroju in narodne noše. Pod milim nebom bo slavnostna služba božja, po njej veliko manifestacijsko zborovanje. Popoldanske službe božje bodo v vseh cerkvah ljubljanskih. Nato bo velika orlovska prireditev na novem stadionu v Ljubljani. Zvečer bo koncert in prireditev ljudskega odra. V ponedeljek in torek bodo posvetovanja v odsekih in slavnostna zborovanja s programatičnimi govori.

Za udeležbo je ugodno razpoloženje. Orlovska Podzveza za Slovenijo se pripravljajo za impozanten nastop. »Pevska Zveza« in pevsko društvo »Ljubljana« sta že organizirali svoje pevske sile, ki bodo gotovo povzdignile našo svečanost kar najslajnejše. Za lavantinsko škofijo se je ustanovil poseben pripravljalni odbor s stolnim dekanom dr. Tomažičem in odvetnikom dr. Leskovarjem na čelu. Stajerci in morebiti tudi Prekmurci mislijo združiti katoliški shod z romanjem na Brezje in Bled.

V imenu Bunjevcev je obljubil narodni poslanec Blaško Rajić, da pridejo na katoliški shod v Ljubljani. Za romanske narode se izdaja »Bulletin yougoslave«, ki poroča o katoliškem gibanju v Jugoslaviji. Dozdaj je naznanilo že 15 Francozov svoj prihod na evharistični kongres v Zagrebu 19. avgusta in na katoliški shod v Ljubljani 26. avgusta.

Delo v odsekih zelo napreduje. Vsak teden se vrše večkrat temeljita posvetovanja. Odsek za zunanje priprave bo v kratkem razposlal pozivnice na župnijske odbore. Zagotovljena nam je že ena vojaška godba. Železniška ravateljstva bodo priredila posebne vlake in dala vozne olajšave. Pripravljalni odbor.

Dnevne novice.

— Draginjske doklade dušnih pastirjev. K naši notici pod gornjim naslovom z dne 18. t. m. smo prejeli sledeče avtentično pojasnilo: »Nove doklade se tudi onim prej. gg. duhovnikom, ki so že vložili prijave, še ne morejo izplačati, ker ministristvo še ni dovolilo potrebnega kredita. Baš v svrhu, da se otvori ta kredit, pa zahteva finančno ministristvo od ministra za vere natančne podatke, za koliko presegajo nove draginjske doklade kredit, ki je bil odobren v proračunu za leto 1922 in 1923. Ker temu nalogu računovodstvo ne more zadostiti, dokler ne dobi vseh prijav, je v skupnem stanovskem interesu prej. gg. duhovnikov, da razposlane prijave točno izpolnijo in čim prej vrnejo. Računovodstvo ne zadene nikakr krivda.«

— Ze zopet »špijoni«. Za belgrajsko povprečno občinstvo je ni hujše besede kakor »špijun«. To je razumljivo. Neprestane vojske, v katerih je srbski narod živel, so čisto prirodno dovedle ljudsko mišljenje v nekak podedovan strah pred »špijunom«. Ta strah znajo belgrajski časnikarji in politiki zelo spretno (včasih pa tudi zelo nerodno) izkoriščati v svoje namene. Kadar že svojega političnega ali osebnega nasprotnika ne morejo drugače »obglaviti«, ga proglašajo za »špijuna« in prestrašeno občinstvo si ogorčeno šepeče na ušesa: Pa to špijun jedan! Na nas, ki nismo vajeni neprestanega strahu pred »špijuni«, vpliva to očitane »špijunstva« nekoliko smešno, pri Belgrajčanih pa še vedno pali. Tudi Radića je »Pravda« zopet proglasila za »špijuna«.

— Še en »špijun«. Včerajšnje »Jutro« poroča, da je bil znani Seton Watson (Seo-

tus Viator) v Belgradu pri neki večerji v družbi odličnih politikov, kar pa so »politični krogi« sprejeli z nevoljo na znanje, češ da se daje po nepotrebnem tujem vpogled v našo notranjo politiko! Če hoče imeti g. Seton Watson »vpogled v našo notranjo politiko«, se mu pa ni treba obrniti drugam kot na — angleško poslaništvo. Ker je pa večerjal v »politični« družbi, je postal naenkrat »nezanesljiv«. Ubogi Seton Watson — »špijun«!

— Zivel centralizem! Iz »Jutra«: Uradniško vprašanje, o katerem se je v javnosti mnogo razpravljalo, je dospelo na mrtvo točko, kajti spor med centralnim savezom in pokrajinskimi organizacijami še vedno ni rešen, ker centralni savez ni hotel položiti tiraču na o svojem delovanju... — Iz šesar sledi: Uradniki in delavci in nameščenci, ujedinijte se centralistično.

— Na naslov višjega šolskega sveta, ki je prepovedal rabo šolskih knjig izpred l. 1919., je nekdo jako umešno napisal to-le: »Ali ne bi hotele višje oblasti prepovedati tudi, da nosi učiteljstvo še v petem letu po osvoboditvi staro predprezratno obleko, ker preveč smrdi po avstrijskem duhu!« — Objavljeno v — »Jutru« z dne 20. aprila t. l.

— Zastoj robe v postaji Ljubljana gl. kol. Zadnje čase nastajajo v postaji Ljubljana gl. kolodvor velike prometne težkoče vsled izrednega nakupičenja vozovnih tovorov, tako za lokalno oddajo, kakor za tranzit in za ocarinjenje. Zdj stoji v Zalogu preko 200 zadržanih voz. Ako se tej kalamiteti takoj korenito ne odpravi, bo železniška uprava prisiljena seči po skrajnih sredstvih, da vzdrži promet v polnem obsegu, t. j. skrajšati prosti oddajni rok na najmanjšo mero, n. pr. 6 ur, ali oddajno robo iztovoriti in namestiti kjerkoli na stroške in nevarnost prejemnika, ali po najnovejši odredbi ministrstva za promet robo takoj prodati, če je prejemnik pravočasno ne prevzame in odpelje, ali ustaviti nadaljnji dotok robe za nedoločen čas, ali prepovedati ponovno predajo (reepedicijo) in robo iztovoriti itd. S takimi strogimi upravnimi odredbami bi bilo prebivalstvo v občutni meri prizadeto. Zato se predvsem obrača železniška uprava na vse interese s pozivom, naj upoštevajo njen težki položaj in naj storijo s svoje strani vse v svojo nujne ureditve, n. pr. naj pospešijo aviziranje robe s tem, da po možnosti sproti prevzamejo obvestnice na postaji; da neposredno nato izkupijo tovarne liste, plačajo pristojbine in robo brezpogojno odpeljejo v predvidenem roku in da zlasti robo, ki jo nameravajo poslati naprej v istem vozu, takoj po dohodu odpremiijo na novi naslov. Posebej omenjamo glede ponovnih predaj carinskih pošilk, naj si pošiljatelji pravočasno preskrbijo vse potrebne izvozne, uvozne in carinske papirje, da se more ocarinjenje in odprava neovirano izvršiti. Upamo, da naš apel ne bo ostal brezuspešen in da ga bodo vsi prizadeti vsestransko uvaževali v svrhu vzpostavitve normalnega prometa.

— Prva seja načelstva Pokojninskega zavoda. Včeraj popoldne se je vršila prva seja novoizvoljenega načelstva Pokojninskega zavoda. Predsedoval je sodni nadsvetnik Vedernjak. Oddelek za socialno politiko je zastopal dr. Milavec. Načelstvo se je konstituiralo sledeče: za podpredsednika sta bila izvoljena od združenih delodajalcev inž. Milan Šuklje, od združenih zasebnih nameščencev Janko Bukovec. V upravni odbor, ki funkcionira tudi kot gradbeni odsek, pa od združenih službodajalcev dr. Roman Ravnihar (član), dr. Josip Jerič (namestnik), od združenih zasebnih nameščencev pa Vekoslav Vrtovec (član), Valentin Kopitar (nam.). V rentni komisiji: združeni delodajalci: Fr. Bonač (član), J. Jelačin (nam.); združeni zasebni nameščenci: Ivan Kralj (član), Valentin Kopitar (nam.). Revizijska komisija: združ. službodajalci: dr. Josip Jerič (član), rav. Rib. Skubec (nam.); združeni zasebni nameščenci: Gustav Pitterle (član), Ivan Kralj (nam.). Verifikatorji zapisnikov: združeni službodajalci: Ivan Jelačin, Rihard Skubec; združeni nam.: Janko Bukovec, Vekoslav Vrtovec. Odsek za pregled dosedanjega poslovanja zavoda: združeni službodajalci: dr. Fr. Pavlin, dr. Josip Jerič; združeni nameščenci: Ivan Kralj, Leo Franke. Odsek za revizijo penzijskega zakona in statuta: združeni službodajalci: dr. Josip Hacin in Ivan Avsenek; združeni zasebni nameščenci: dr. Likar in Janko Triller. Personalni odsek: dr. Roman Ravnihar od združenih službodajalcev in Vekoslav Vrtovec od združenih zasebnih nameščencev.

— Deželni muzej v Ljubljani bo od dne 22. t. m. dalje odprt za splošni poset vsako nedeljo od 10.—12. ure.

— Napad na milijarderjevo ženo. Na progi Zemun—Belgrad so našli v sredo zvečer na rokah in nogah zvezano mlado ženo, ki je bila očitno vržena iz vlaka. Ko se je zavedla, je povedala, da se piše Elizabeta Tatas in da je žena milijarderja

Tatasa iz Aten. Policija je uvedla strogo preiskavo, vendar doslej slučaj še ni pojasnjen.

— Tržič. Zadnji ponedeljek 16. aprila je bil sklican skupen protestni shod delavstva proti odpravi osemurnega delavnika. Tak shod se je vršil prejšnji četrtek 12. aprila tudi v »Našem domu« ob veliki udeležbi našega delavstva, pa tudi delavstva nasprotne organizacije. Shod v »Našem domu« se je vršil popolnoma mirno in složno. Toda ne tako v socialnodemokratskem konsumu pri »Toncu« pretekli ponedeljek. Glavni govornik je prišel iz Ljubljane (neki tajnik Bem). Komaj je nekoliko govoril, že je začel na skupnem protestnem shodu zoper odpravo osemurnega delavnika napadati duhovnike in vero. Pravil je, da župnik pridiga: »Ljubi svojega bližnjega!« — svojega hlapca pa da prekleto (!) slabo plača. Katerega župnika je mislil, ni povedal; če je mislil tržiškega, bodi povedano temu govorniku, da tržiški župnik nima nobenega hlapca. O veri je rekel, da je njegova vera skleda žgancev, pa kos kruha, drugega pa nič. V imenu našega delavstva sta mu odgovorila dva delavca, da je skupen nastop z delavci socialnimi demokrati nemogoč, dokler imajo ti take svoje voditelje, ki ne vedo prav nič drugega govoriti, ko napadati duhovnike in vero. Mesto skupnega protesta proti odpravi delavskih pravic je bil ves shod le sramotenje duhovnikov in vere. Zato so taki brezverski voditelji delavstva največ krivi, da delavstvo trpi in ne pride do svojih pravic. Ko bi taki voditelji delavstvu, kateremu jemljejo vero, dali na mesto vere vsaj skledo žgancev, bi vsaj nekaj dali; tako pa samo podirajo, jemljejo, ne dajo pa delavstvu ničesar. Pametni ljudje na tem shodu so rekli: Prišli smo na skupen protestni shod delavstva za delavske pravice, ne pa na shod zabavljanja in sramotjenja vere. Proč s tako organizacijo! Delavstvo, ki si še verno in pošteno, pa si organizirano pri socialističnih voditeljih, spreglej in obrni hrbet takim voditeljem, potem bo lahak skupen nastop vsega delavstva za svoje pravice.

— Tržič. V nedeljo 22. aprila bo v »Našem domu« zadnja predstava v letošnji sezoni. Igrali bodo: »Grudar«, komedijo življenja v 3 dejanjih. Igra je znana po svoji lepi vsebini. Do sedaj so vse igre izpadle izvrstno, in da bo tudi ta zadnja predstava izpadla izvrstno, nam garantirajo tudi igralci, posebno v glavnih dveh vlogah: Stari Kremen (igra g. Rud. Pečjak) in Janez, njegov sin (igra g. Vider Jožef). Pred igro in med odmori nastopi tudi vsem tako priljubljen salonski orkester. Da ne bo gneče pri blagajni zvečer in da marsikomu ne bo treba iti nazaj brez karte, naj si vsak po možnosti že prej preskrbi vstopnico. Pridite v obilnem številu!

— Vojaška imenovanja. Za poveljnika zagrebške armije je imenovan general Krsta Smiljanić, za šefa generalnega štaba iste armije pa polkovnik Simonović. Dalje so imenovani: za načelnika splošnega vojnega oddelka vojnega ministrstva polkovnik Milan Ječmenić, dosedaj načelnik štaba zagrebške armije; za načelnika operativnega oddelka glavnega generalnega štaba polkovnik Ljubomir Marić, dosedaj načelnik štaba II. armijske oblasti; za pomočnika načelnika štaba zetske divizijske oblasti generalštabni major Anton Lokar, dosedaj pomočnik načelnika štaba dravske divizije. K štabu dravske divizije je premeščen major Ožegović, dosedaj v štabu bitolske divizijske oblasti. Major Stanojlović 40. polka je premeščen v splošni vojni oddelek vojnega ministrstva.

— V sanitetni svet ministrstva narodnega zdravja so imenovani iz Slovenije: dr. Zivko Lapajne, višji okr. zdravnik v Ljubljani, dr. Ivan Rajšp, primarij v Celju, dr. Joško Tavčar, okrožni zdravnik v Središču in prof. dr. Alojzij Zalokar, primarij v Ljubljani.

— Poziv nižjim državnim uslužbencom! Društva vseh organizacij državnih in železniških nameščencev so sklenila, da na vsak način rešijo kritični položaj, v katerem se sedaj nahaja vsak državni in železniški nameščenec. Ker je pa to mogoče doseči le potem dobre ter močne organizacije, apelira podpisano društvo na vsakega posameznega državnega nameščence svoje organizacije (nižjih uslužbencev), da se, ako se ni član društva, takoj vpiše v naše društvo, ker edino tako bomo lahko rešili naše bedno stanje. Vsi člani se resno opominjajo, da takoj poravnajo članarino. Društvena članarina se plačuje vsakega 1. dne v mesecu od 7. ure dalje; ako pride na prvega nedelja ali praznik, pa dan pozneje in sicer v gostilni pri tovarišu Plevniku na Bregu št. 2 v Ljubljani.

— Društvo orožniških vpokojencev za Slovenijo v Ljubljani vabi svoje člane in članice na svoj VI. redni občni zbor, ki bo dne 6. maja t. l. ob 9. uri dopoldne pri Novem svetu v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Eventualni pismeni predlogi naj se predložijo 6 dni pred občnim zborom predsedstvu.

— Avtomobilna prometna d. d. javlja cenj. obštvu, da se na progi Ljubljana—Vranks, z dne 21. t. m. promet začasno ukine. — Na progi Trata—Škofjaloka—Železniki pa bo od nedelje 22. t. m. dalje vsako nedeljo in praznik odhajal avto iz železniške postaje Škofjaloka v Železniki namesto ob 16. uri, kakor dosedaj, že ob 12. uri 15 minut. — Nadaljne spremembe voznih redov z ozirom na poletno sezijo se objavijo v kratkem.

— Požar opekarne. Na Farovski lok pri Kranju je 14. t. m. ob 3. jutraj izbruhnil v opekarni

Antona Tršana iz Kranja požar, ki jo je popolnoma uničil. Pogorel je tudi del kozolca, ki je lastnina dekanije v Kranju. Gasilno društvo iz Kranja je prihitelo precej na pomoč in je s trudopolnim, požrtvovalnim delom zabiložilo, da se ni požar razširil na sosedne delavnice, ki so samo 8 m od pogorišča oddaljene. Tršana je oškodoval požar za 80.000 K (zavarovan je bil za 80.000 K), kranjska dekanija pa za približno 10.000 K.

— Prijet tat. Matija Kovačič je ukradel svoemu gospodarju Alojziju Matjanu v Zg. Hrušici 20 tisoč kron vreden komat in je pobegnil v Kočevje, kjer so ga 6. aprila orožniki aretirali in tudi zaplenili ukradeni komat, ki ga je bil tat shranil pri nekem posestniku v Hribu.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov. Tvrde Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg štev. 20, ter Aleksandrova cesta štev. 1. 3322

Štajerske novice.

Škandalozen nastop Orjune v mariborskem obč. svetu.

Maribor, 20. aprila. (Izv.) Nocoj so prišli pod vodstvom dr. Reismana oboroženi Orjunci na galerijo občinske posvetovalnice. Vršila se je seja občinskega sveta. Seje se je udeležil tudi občinski svetnik, poslanec Žebot. Ko je ob pol osmih zvečer stopil v sejno dvorano in šel h klopem kluba občinskih svetnikov SLS, ga je zahrbtno napadel »Jutrova« poročevalec dr. Reisman. Hotel ga je udariti s pasjim bičem po obrazu, a Žebot je udarec spretno pariral in nato napadalca krepko udaril s palico. Dr. Reisman je odskočil. Vsi navzoči Orjunci so začeli tuliti in divjati ter na vse mogoče načine groziti. V dvorani je nastalo splošno razburjenje. Načelnik kluba obč. svetnikov SLS dr. Leskovec je zahteval od župana, da izprazni galerijo. Župan tega ni hotel storiti, češ, da se seja še ni začela in da on za dogodke, ki se vrše pred sejo, ni odgovoren.

Obč. svetniki SLS so odločno vztrajali na zahtevi, da morajo oboroženi Orjunci zapustiti sejno dvorano in ako župan Orjuncem ne odstrani, obč. svetniki ne morejo prisostvovati seji. Nato je bil sprejet predlog dr. Rostoharja, načelnika NSS, da se seja pretvori v tajno in se mora galerija izprazniti. Nato se je galerija izpraznila in seja se je mirno vršila. Okrog magistrata so Orjunci še okoli polnoči v posameznih gruclah postopali.

Š Čehi v Rogoški Slatini. Češko »Internacionalno kopališko in hotelsko društvo za kraljevino SHS«, pri kateri pa je udeležben tudi slovenski kapital, je vzelo v najem tukajšnji »Aleksandrov dom« in bo vodilo pod strokovnjaki vodstvom ravnatelja iz Karlovičev varov po vse tozadene predpise tudi dietično kuhinjo. Poleg tega so Čehi kupili znani hotel »Triglav« ter dr. Gregoričovo vilo, kjer se otvori varieté in igralnica. Novo podjetje se je zavezalo še to leto zgraditi novo, moderno poslopje za kino, tako da bo tudi gorenja dvorana v zdraviliškem domu na razpolago za koncerte in druge prireditve. Našemu najsijajnejšemu jugoslovanskemu zdravilišču se torej obeta največji vsestranski napredek in razmah, posebno, ko sme zdaj računati tudi z množico gostov iz Čehoslovaške. Ker pa se zvišajo cene za stanovanja in drugačne pristojbine samo za 20 do 30 odstot. ter se dobe sobe že za 8 Din dnevno, ni dvoma, da ostanejo Slatini zvesti tudi vsi njeni dosedajni posetniki. Koncertirala bo letos spet vojaška godba.

Š Smrtina avtomobilska nesreča. Na državni cesti blizu Zgornje Polskave se je na zelo ostrem in strmim ovinku razbil avtomobil, na katerem se je vozil 30letni trgovec Nikola Strizaković iz Zagreba. Strizaković je odletel iz avtomobila in padel tako nesrečno na tla, da je čez eno uro umrl. Šoferja, ki je dobil samo manjše poškodbe na rokah in prsih, so orožniki aretirali in ga izročili okrajnemu sodišču v Slov. Bistrici.

Š Podružnica udru. vojnih invalidov, vdov in sirot v Ptuj proslavlja dne 29. aprila t. l. prvič svoj invalidski praznik.

Koroške novice.

k Napad na slovenskega misijonarja. V dneh od 1. do 7. t. m. se je vršil v Kamenu sv. misijon, ki ga je vodil p. Pristov družbe Jezusove iz Ljubljane. Ljudstvo se je misijona udeleževalo v lepem številu. To pa seveda ne gre v račun Heimatsdienstu. Minoli petek ob 9. uri zvečer je tolpa nemških podivjancev vdrla pred cerkev, v kateri je pater še vedno spovedoval. Začeli so vpiti proti patru in mu groziti. Pater je prosil ženske, naj pokličejo par moških, da ga bodo spremlili v župnišče. Prišla sta en kmet in en delavec. Ko je pater v njuni družbi stopil iz cerkve, je tolpa planila proti njemu, toda moža sta ga branila in misijonarja se je posrečilo utesiti v župnišče. Nato se je pa tolpa vrgla na naša moža in ju zverinsko

obdelala z nožmi. Kmet je dobil 7 globkih ran in so ga morali takoj prevideti, delavec je dobil pa štiri sunke z nožem. Oba so odpeljali v celovško bolnišnico. Štiri razbojnice so zaprli, ostali so ušli, pa je seveda veliko vprašanje, če se tudi ti štirje še ne izmuznejo pravici. Saj so vršili le svoj »Heimatsdienst«, ko so napadli Slovenec!

k Ledinice. Pretekli teden sta nastala v naši občini kar dva velika požara. V sredo dopoldne je izbruhnil ogenj iz doslej še neznanih vzrokov pri p. d. Gašperšiču na Pečnici in upelnil trem posestnikom vsa poslopja s krmo in orodjem vred ter povzročil prizadetim ogromno škodo. Pogorelo je pri p. d. Aboncu, Brdinču in Gašperšiču. Takoj drugi dan navrh in sicer tudi opoldne je nastal ogenj pri p. d. Ilču na Kopanju. Obema velikima posestnikoma je zgorelo do malega vse nepremično premoženje, ker vsled pomanjkanja vode in hitre pomoči — hiši ležita docela osamljeni — ni bilo mogoče ničesar rešiti. Ljudje so bili deloma z doma. Vsi pogorelci — najbolj pa znani slovenski rodoljub Jožef Gailer, p. d. Ilč, so silno težko prizadeti. Treba jim bo vsestranske pomoči, ako jih nečemo prepustiti popolnemu gospodarskemu ruinu. Zavarovalnica je v vseh slučajih tako malenkostna, da pri sedanjih draginjah ne pride v poštev. V občini se je pričela akcija za pomoč pogorelcem. Obračamo se tudi do slovenskih rodoljubov v Sloveniji, zlasti prijateljev in znancev prizadetih z iskreno prošnjo, da zbirajo darove za iste in denar pošljejo na naslov: Politično in gospodarsko društvo v Celovcu, Viktringerring 26/I ali pa na županstvo Ledinice. Darovi bodo objavljeni v »Koroškem Slovencu«.

Primorske novice.

p Prepovedana podružnica »Solskega društva«. Videmska prefektura je prepovedala ustanovitev podružnice »Solskega društva« v Ajdovščini, češ da njegova sestava ne daje jamstva, da se bo podružnično delo držalo v zakonitih mejah.

p Podgora pri Gorici. Tukajšnje izobraževalno društvo je 8. t. m. uprizorilo lepe Cankarjevo dramo »Jakob Rudac«. Bila je res velika smelost, da se je mlado društvo lotilo te težke drame. Uprizoritev je bila tako srečna, da je bilo poslušalstvo kar očarano. Za vžitek pri tej predstavi se je zahvaliti le dobrih igralnim močem in pa izvrstni režiji v osebi mladega osmošolca M. Breganta. — Za bližnji čas obljublja društvo spet eno Cankarjevih dram.

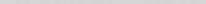
p Italijanski volivni zakon v novih pokrajinah. Vlada je objavila odlok, s katerim se italijanski volivni zakon v ne katerimi prilagoditvami razširja na nove pokrajine. Le-te bodo volile 27 poslancev.

p Preklie istrskega poslanca Albaneseja. Kakor smo svoj čas poročali, je istrski fašistovski poslanec Albanese na sestanku istrskih županov ostro bičal ravnanje vlade nasproti novim pokrajinam in rekel, da stopa vlada s temi pokrajinami tako kakor s kolonijami. Fašisti so se nad tem govorom posl. Albaneseja silno zrazili, ga po časopisju napadali in proglasili za blaznega, končno ga je pa sam premier Mussolini osebno poklical na odgovor. Po sprejemu pri Mussoliniju je poslal Albanese letemu pismo, v katerem obžaluje svoje žaljive napade na fašistovsko vlado in se zagovarja, da je govoril tako ostro zato, ker ni vedel, da so na sestanku navzoči tudi časnikarji in da bodo njegove besede prišle v javnost. V ostalem pa jemlje na znanje Mussolinijevo priznanje pravega stanja v Istri. — S tem pismom posl. Albanese pač ni povsem zadovoljil fašistovskih želja.

p Umrla je v Gorici 46 letna upraviteljica »Goriške Straže« gđ. Amalija Štrasser. Bila je zelo sposobna in vestna uradnica. N. v m. p.!

Gospodarstvo.

g Hrvatska Eskomptna banka v Zagrebu. U sjeđnici ravnateljstva Hrvatske Eskomptne Banke u Zagrebu, održanoj dne 18. travnja o. g. zaključeno je, da se redovita glavna skupština za minulu poslovnu godinu održa dne 30. travnja 1923 god. Glavnoj skupštini biće predložena bilanca za 1922, koja svršava sa čistim dobitkom od Din 12.210.828 i 82 para. — Iz poslovnog izveštaja ravnateljstva proizlazi, da je poslovanje u prošloj godini izvršilo sa vrlo povoljnim rezultatom. Ulošci Hrvatske Eskomptne Banke na štednjim knjižicama i u tekućim računima, porasli su u toku prošle godine za Din 120.669.836.51 to jest povećali su se od Din 886 milijuna 122.542.684 na Din 501.895.268.36. Sveukupni promet dosegao je u godini 1922 iznos od Din 42.513.100.153.22. Povećavši se prema prethodnoj godini za Din 15.963.847.889.84. — Ravnateljstvo je zaključilo, da predložiti glavnoj skupštini, da se za prošlu godinu počevši od 2. svibnja 1923 plaća dividenda od Din 12.50 (lani Din 11.25) pri čuvnoj zakladi doznači Din 750.000.—, poreznoj pričuvni Din 250.000.—, zakladi Frana Šverljuga Din 125.000.—, u dobrovoljne svrhe Din 125.000.— a na novi račun, da se prenese Din 943.330.21. — Obzirom na potpuni uspjeh zadnje emisije dionica u iznosu od Din 25.000.000.— provedene u mjesecu studenome 1922. odlučilo je ravnateljstvo, da još u

Posjetiooci Zagrebačkog Velesajma!

Ne zaboravite si prigodom posjeta Zagreba nabaviti prvo i jedino domaće djelo, bez kojega nije niti jedna domaća radnja, t o i e

„Terminologija trgovačkih znanosti“

od dra. Deželica. Dobiva se na samom Zagrebačkom Zboru, a naručuje izravno kod PRIVREDNE KNJIŽARE, Zagreb, Peščenica VI. broj. 9.

Imaš solinčne pege, zajedavce, gube, ogrege?

Uporabljalj Elsa obrazno pomado!

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?

Uporabljalj Elsa obrazno pomado!

Ali so ti roke in obraz občutljivi v zimni in vetru?

Uporabljalj Elsa lilijsno-mlečno milo!

Ali želiš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

Uporabljalj Elsa lilijsno-mlečno milo!

Ali tožiš na izpadanju las, prhut in osivelosti?

Uporabljalj Elsa pomado za rast las!

Ali želiš bujne mehke in lepe lase?

Uporabljalj Elsa pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep? Ali hočeš biti povzod rad viden? Ali hočeš, da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poskusi prave Fellerjeve Elsa izdelke in kmalu bodeš rekel tudi ti kakor vsi

TO je ono pravo!

Išči v vseh poslovnih samo prave Elsa izdelke od lekarnarja Feller. Naročiti naravnost, tako stane z omotom in poštino če pošlješ denar naprej ali po povzetju: 2 velika porcelanasta lončka Elsa-obrazne pomade 25 Din. 2 velika porcelanasta lončka Elsa-pomade za rast las 25 Din. 4 velike kose Elsa lilijsnega mlečnega mila 35 Din.

RAZLIČNO: Lilijsno mleko 6 Din.; prkomaz 3 Din.; najfinejši Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih skatljah 15 Din.; najfinejši zobni prašek „Hega“ v patent dozah 10 Din.; puder za dame v vrečkah 2 Din.; zobni prašek v skatljah 3 Din.; v vrečkah po 2 Din.; sachet (dišava) za perilo 3 Din.; šampon za lase 2 Din.; rumenilo za obraz 12 pismov 12 Din.; najfinejši parfumi od 15 Din. dalje; cvet za lase 20 Din.; Elsa-katranovo milo 5 Din. — Za različne predmete se omet in poština računa posebej.

Na te cene se računa še 5 % doplačila. Naročila pisma nasloviti:

Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elsatrg 134, Hrvatsko.

Sprejemem kuharico

zmožno samostojnega gospodinjstva in vsega hišnega dela. — JANEZ ZORMAN, SP. ŠIŠKA, Ljubljana. 2353

S 1. majem sprejememo

1. NA POSESTVO, pol ure od Ptuj, 1. IZBORNO KUCHARICO, ki bi kuhala za 6 oseb. — 2. KUHINSKO DEKLO, uporabno tudi za lahka vrtna dela. — 3. STAREJŠEGA NEOŽENJENEGA VRTNARJA, popolnoma uvedenega v vrtnarstvo zelenjave in dreves. — Ponudbe sprejema pod: Osobje št. 1.585, Oglasni zavod VORSIČ, Maribor, Slomškov trg 16.

Iščemo treznega, delavnega, samskega paradnega kočijaža

tudi za štirivprego. Plača: 50 Din dnevno, eno letno in eno zimsko obleko ter 1 par čevljev. — Potni stroški se povrnejo. Pismeno javiti: Uprava općinskog groblja, Split.

ZA NOVO PARNO ŽAGO IŠČEM:

gastista strojnika obratovodjo

Reflektiram samo na izurjene starejše samske moči. — Ponudbe s pričevali in navedbo prejšnje službe poslati na: FRANC OSET, Vransko pri Celju.

Pošteno deklico

* primerno šolsko naobrazbo, ki bi stanovala pri starših sprejememo kot UČENICO v bolno tukajšnje trgovino. Pismene ponudbe na upravo lista pod številko 1000.

Prejemalec lesa

(resni manipulant) z večletno prakso, IŠČE samostojno mesto. — Ponudbe na upravištvu „Slovenca“ pod: „TREZEN“.

Organist Ceciljanske šole, z večletno prakso, oženjen, brez otrok, obrtnik, želi premeniti službo. — Naslov pove upravištvu „Slovenca“ pod številko 2336.

Dober krojač

dobi takoj službo v zavodu v Ljubljani. — Naslov pri upravi lista pod št. 2304. Za pismen odgovor treba priložiti znamko.

Dva krojaška pomočnika

enega za malo delo takoj, enega pa za veliko delo o Binkoštih, SPREJMEM v trajno delo. Hrana, stanovanje in perilo v hiši. — SIMON JOVAN, šent Vid nad Ljubljano. 2338

Kompanjona

s primernim kapitalom SPREJME takoj rgovec in posestnik v večjem mestu na Jorenjskem. — Naslov pove upravištvu „Slovenca“ pod številko 2187.

Potnik

IŠČE provizijskega zastopnika, 29 let star, zmožen slov. in nem., deloma tudi hrv., z večletno trgov. prakso. Nastop takoj ali pozneje. — Ceni. ponudbe pod: Trg. potnik, poštni predal št. 156, Ljubljana.

Organist

izurjen pevovodja, prost vojaščine, DOBI TAKOJ DOBRO SLUŽBO, ako je zmožen opravljati pisarniška oziroma prodajniška dela v večji zadrugi. — Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod številko 2186.

Vinčarja

oženjenega, srednje starosti, pridnega in poštenega, zanesljivega, SPREJMO z boljšo plačo v TRAJNO SLUŽBO na VEČJO vinogradno posest na DOLENJSKEM. — Ponudbe na upravištvu lista pod št. 2094.

PODKOVSKEGA

kovača sprejemem

v trajno delo ali mu na željo ODDAM en oženj v najem. Prednost imajo ne-oženjeni. — IVAN DROBNIC, sekirni kovač, GRAHOVO pri Cerknici.

Dražba cerkvene NJIVE v Tomačevem.

V ponedeljek 23. aprila 1923 ob 9. uri dopoldne bo poleg pokopališča pri Sv. Križu na javni dražbi prodana njiva cerkve sv. Marijete v Tomačevem. Prodali bomo posamezne parcele za stavbe ali tudi celo njivo skupaj. Svet leži ob glavni cesti v Tomačevu, blizu mesta, in je pripraven za stavbe. — Predstojništvo.

1000 kron nagrade

onemu, ki preskrbi zakoncem kuhinjo ali malo SOBO v mestu ali v okolici. — Naslov pove uprava lista pod številko 2347.

Čebulček nam preostaja

er ga nudimo po znatno znižani ceni. — Trgovina s semeni SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica številka 12. 2291

V NAJEM vzamem v zelo promet. kraju

trgovski lokal

s potrebnim stanovanjem z ali brez inventarja, eventualno tudi GOSTILNO, najraje kje na Štajerskem. — Ceni. ponudbe na upravištvu „Slovenca“ pod št. 2347.

Apno

94-25%no, izborno za zidanje, do-: bavi po nizki ceni :— J. RUČIGAJ, Kranj 104.

Posodim

150.000 K na prvo sigurno mesto. Ponudbe pod: „TAJNOST“ na Anončni zavod DRAGO BESELJAK in DRUG, Ljubljana, Sodna ulica številka 5. 2288

Meblov. stanovanje

obstoječe iz 2 ali 1 sobe in kuhinje (ali souporaba kuhinje) IŠČE oženjen višji častnik brez otrok — Slovenec, najraje v mirni vili s senčnatim vrtom; plača dobro. — Ponudbe pod: „VIŠJI častnik“ na upravištvu „Slovenca“. 2339

Lepo posestvo

NAPRO-: DAJ : 2 HIŠA nasproti farne cerkve, pripravna za vsako obrt, kleti, hlev in sadni vrt, konj, krava, njive, travniki in gozdi. — Več povedo v DRAGATUSU številka 39 pri Črnomlju. 2345

Hiša z dobro vpeljano trgovino z meš. blagom je pod ugodnimi pogoji naprodaj. Z malimi stroški se lahko preuredi v stanovanjsko hišo. Oddaljena je par min. od postaje in 1 uro od Celja. Naslov pove uprava lista pod številko 2366.

Parcela naprodaj

primerna za stavbišče. Andr. JAKOPIČ, Mala vas 14, p. Ježica pri Ljublj. 2356

Lepo malo posestvo

NAPRODAJ v ravnini. Novo poslopje, blizu železniške postaje. Bilo bi najlepše za take ljudi, ki bi radi poceni bili na svežem zraku in v miru, ker takega mesta ni blizu in tako poceni. Prodajam tudi MALO HIŠO pri okr. cesti, z dvema stanovanjema, zelo primerna za kakšno rokodelca. Dam pa tudi v najem POSESTVO onemu, ki plača do 26. apr. 250.000 K. Več osebno na Grobelnem v estavraciji. 2271

Pozor!

Velika razprodaja SLAMNIKOV za dame, deklice in gospode po tovarniških cenah vsako sredo in soboto na trgu Sv. Jakoba, 3. stojnica od mosta. — Sprejema tudi naročila v preoblikovanje in prebarvanje. :: Izbera velika.

Naprodaj je na Selu — Moste pri Ljublj. enonadstropna HIŠA

ki je pripravna za vsak obrt. Poleg prostornih kleti, spodnjih obrtnih lokalov ter velikega skladišča je v hiši 12 večjih oziroma manjših stanovanj. Pri hiši lep kostanjev, senčnat vrt — in vrt za zelenjavo, kakor tudi dvoriščno gospodarsko poslopje. — Kje. pove upravištvu „Slovenca“ pod številko 2330.

Kupimo

že rabljene instrumente za godbo na pihala. — Ponudbe na: Slov. kat. izobr. društvo v DOL. LOGATCU. 2245

PRODAM star, glasen

GRAMOFON.

— Naslov pove upravištvu „Slovenca“ pod številko 2359. — Cena po dogovoru.

ENJTE!
gospodinje

ADRIA

ZITNA

KAVA

je najbolj zdrava in tečna hrana.

POISKUSITE!

TRAVARNA

CLINCE

Električni obrač. Najmodernejši stroji.

Naprodaj je:

po ugodni ceni pri auto-zavodih **E. ROSA, Ljubljana, POLJANSKA CESTA 69.**

Telefon št. 541. Telefon št. 541.

2 tovarna auta Praga, 3—5 tonska,

1 tovarni auto Tatra, 5 tonski,

1 Fiat - Torino 15 er,

1 priklopni voz, 3 tonski, vsi s pol-

no novo gumo, skoraj novi, dalje

1 luksuzni Puch, tipa XII, popol-

noma nov,

1 luksuzni Puch, tipa VIII, malo

rabljen. 2369

Trgovska hiša

v industrijskem kraju na Štajerskem, je radi boleznj za predvojno valutno ceno takoj NAPRODAJ. — Naslov se izve pri upravi „Slovenca“ pod številko 2295.

Grafit in premog!

IŠČEM KOMPANJONA s pol milijona dinarjev premoženja za nadaljev. rudoljedbe v bližini PREVALJ (Kor., Jugosl.) Izkopalo se je doslej v dolž. 4.5 m : 1.5 m grafit. — Vsa pojasnila daje ALEŠ PO-GAČ, rudar, GUŠTANJ, Slovenija.

Naznanilo.

Čenjenim damam naznanjam, da modistovski obrti ne izvršujem več pri go. Stemberger, Dunajska cesta 9, temveč na Gosposvetski cesti številka 6 ter se cenj. damam toplo priporočam. 2352

Anica Dermota, modistinja.

Lepo posestvo JE NA-PRODAJ

v šmartnem pod Šmarno goro, zraven farne cerkve: hiša, hlev (z opeko krito), velik sadni vrt, 2 veliki nji, 2 gozda za takojšnje sekanje. — Pojasnila daje: Ivan Ovčak št. 15, p. št. Vid nad Ljublj. 2307

Prodajam njivo

v Spodnji Šiški v obsegu 1028 m² a Din 40.—, zelo pripravna za zidanje 2 do 3 hiš. Naslov pove uprava lista pod številko 2360

KUPIM že rabljen

mešalni STROJ za beton

od 70 do 100 litrov ter MOTOR za ljubljanski tok od 3 do 4 PS. — Naslov pove upravištvu „Slovenca“ pod številko 2358.

Juta vreče

dobro ohranjene za 75 kg

vsako množino, KUPIMO. Pismene ponudbe na upr. lista pod: „VREČE 2329“.

Pohišstvo.

Spalnice, jedilnice, kuhinje, pisal-: ne mize, najceneje pri: ::

ERMAN & ARHAR, mizarstvo, šent Vid nad Ljubljano 4.

Nova hiša v Trzinu

prilpurna za trgovino, vrt 1½ orala za-vaščene gozda in travnik, ob državni cesti JE NAPRODAJ. Več pove Miha PRELOVSEK, ridarski mojster v Depali vasi, pošta Trzin. 2354

Čebulo

jomačo, zdravo, skrbno očiščeno, nudi poljubno množino, postavno kolodvor Ptuj po Din 3— za kilogram Kmetijska zadruga v Ptuj. 2319

FRIDERIK LASCHAN pl. SOLSTEIN, blagajniški predstojnik v pokoji naznanja, potrti neizmerno žalosti, v svojem kakor v imenu svoje svakinje gospe Eme Schischkar in vseh ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njegova iskreno ljubljena soproga, ozir. sestra, gospa

Marija pl. Laschan roj. Pucher

dne 20. aprila ob 3. uri popoldne, previdena z vsemi svetotajetvi, po kratki boleznj mirno v Bogu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v nedeljo, dne 22. aprila ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Francišanska ulica št. 2, na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Predrago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin!

V miru naj počiva!

Venci se hvaležno odklanjajo.

V LJUBLJANI, dne 20. aprila 1923.

Mestni pogrebni zavod.

Po trtim srcem javljamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš dobri oče

Josip Smerkolj

sinoči v starosti 50 let, za vedno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši jutri v soboto, dne 21. t. m. ob 4. uri iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 20. aprila 1923.

ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Povodom bridke izgube našega ljubljenege očeta

Jožefa Novaka

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se pa zahvaljujemo preč. duhovščini, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako obilnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Škofljica dne 19. aprila 1923.

Globoko žalujoča rodbina NOVAK.

Naprodaj je POSESTVO

pok. JOSIPA ROSSI v Zagorju ob Savi, obstoječe iz: VILE številka 82 z vinskimi KLETMI in hiša številka 24 z GOSPODARSKIMI POSLOPJ in MLINOM z vodno močjo. — Pojasnila daje g. TOMO KOPRIVC, gostilničar v Zagorju. — Ponudbe je staviti do 29. t. m. zastopniku dedičev notarju dr. Josipu Krevl-u v Litiji.

Kupim vinsko posodo

dobro, zdravo, za belo dolensko VINO, 70-80 hl. Sodi naj vsebujejo 4, 5, 6 hl. Ustneme ali pismene ponudbe sprejema IVAN SUŠNIK, kavarina «Slova». 2247

Popolnoma nov ter nerabljen **zaprti ŠIVALNI STROJ** JE NAPRODAJ. — FRAN KAVČIČ, Borhoričeva ulica št. 4. 2270

Praškički za rejo

stari od 6-8 tednov, se po nizki ceni DOBAVLJAJO. — Naročila se sprejemajo v JAPELJEVI ULICI ŠTEV. 13. 2306

DVA PLETILNA STROJA

št. 10 in št. 14, za flor nogavice, dobro ohranjena, STA NAPRODAJ. — Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 2285.

Stanovanje zamenjam

lepo, zračno, na periferiji mesta, obstoječe iz 2 sob, kuhinje in pritlikin z enakim v mestu ali v bližini elektr. železnice. Dotični dobi nagrado. — Ponudbe na upravnishvo «Slovenca» pod št. 2282

Pisalni stroj

dobro ohranjen, z vidno pisavo, KUPIM. Ponudbe na upravo lista pod št. D. D.

Gostiln. koncesijo

VZAMEM TAKOJ V ZAKUP. — Naslov pove upravnishvo «Slovenca» pod številko 2336.

Prodajam:

OPRAVO iz mehkega lesa za eno sobo, PISALNO MIZO, OMARO za led in OMARO za jedilno shrambo. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod št. 2333.

Poravnajte naročnino!**ZA NAKUP BLAGA**

za moške in ženske obleke in perila po najnižjih cenah se priporoča trdka

R. MIKLAUC, LJUBLJANA

Lingarjeva ulica, Pred škofijo št. 3, Medarska ulica.

Theodolite, Tachymetre, nivelacijske instrumente, Planimetre, Pantografe, nivelirne in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritmična računalna, šablone za pismo, trikotila, prismaticna in druga precizna merila. Risalna orodja, risalni stolovi: Aparate za svetlotisk, svetlobne, prozorne in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi:

Viljem Sequardt

delavnica za precizno mehaniko, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 4 (na dvorišču). — Vsa v stroko spadajoča popravila se izvrše točno in solidno!

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v največjih tržiščih inozemstva.

Ustreljeno divjačino

srne, divje koze, divje prašiče, zajce, fazane, jerebice, kljunčice, divje race

kupuje vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od oddajnih postaj 2180

E. VAJDA, veletrgovina z divjačino.

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. št. 59, 4, 3. — Brzjavaj: VAJDA, Čakovec.

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

Soliden in točen obračun.

Zaloga klavirjev

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapska, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

Izolačne plošče, Izolačno zmes, Ceresit in Watproof, Portland-cement, Živo apno, Opeko zidno in strešno, Alabaster-gips, in druge stavbene potrebščine nudi

Suberoid, hamburški, očno lepenko, ni cement (smolo), ešni lak, tran in karbolinje, asfalt naravni in umetni, Bitumen (asfaltni kit)

Ljubljanska komercialna družba

Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Prevzema asfaltovanja in izvrševanje ksilolitičnega tlaka!

1^a poi zrcalno steklo, 4. 5. 6. mm debelo.

1^a češke steklene plošče, znamke „Vitrea“

nadalje porcelansko, prežano in drugo steklo svetilke in kameno posodo prodaja

najceneje

WEISS I DRUG d. d., Zagreb

Paromilnska cesta

Telefon br. 24 -47

Letno stanovanje

ODDAM V NAJEM v Begunjah pri Lescah na Gorenjskem, obstoječe iz treh sob, kabineta in kuhinje, mirni stranki brez otrok. — Več povedo na Poljanski cesti št. 6, II. nadstr., Ljubljana. 2334

Čistilnik (trijer)

za žito, popolnoma nov, nerabljen, je NAPRODAJ. Cena po dogovoru. — Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 2287.

Prostore za tovarno

ali delavnico pripravne, ugodno oddam, eventualno prispevam tudi potrebni kapital. — Ponudbe pod: «DELAVNICA» na Anončni zavod DRAGO BESELJAK in DRUG, Ljubljana, Sodna ul. 5. 2290

Graščinsko posestvo

s ca 100 oralov zemlje ali obstoječo industrijo, najraje na Gorenjskem ali v Savinjski dolini, ŽELIM KUPITI. — Natančne ponudbe z opisom in ceno na upravnishvo lista pod: «YANKEE št. 2273».

Prevzamem v delo obdelavo lesa na mizarske stroje

kar je posebno važno za obrtnike, ki nimajo lastnih strojev. Se priporočam v naročila za vsa v to stroko spadajoča dela. Mihael MISVELJ, strojno mizarstvo, Udmat št. 118 (Zelena jama). 2057

Kupim polnojarmenik

n primerno LOKOMOBILNO jovo ali rabljeno, v dobrem stanju. — Ponudbe z opisom na upravnishvo «Slovenca» pod: «PARNA ŽAGA». 2206

Pozor! Original dvokolesa

s torpedu in dobro pneumatiko po 1900 Din. Več najnovejših MOTORJEV, novih in rabljenih, in različnih OTROŠKIH VOZIKOV po ceni prodaja LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 4. 2189

»Tribuna«

Penzija »Grintovec«

grad PREDDVOR, p. TUPALICE pri KRANJU.

Na vznožju velikih alp Grintovca in Storžiča, krasna solčna lega. Odražje zdravniško dokazano lekovito. — Veliki prostori, gledališče. Izvrstna oskrba. — Eldorado v vsakem oziru. — Cena 80 Din za hrano, sobo in postrežbo. V depandanci ZARJA (grad Češnjice, p. Moravce) samo 70 Din. — Priglasitev 8 dni preje na odvetnika dr. A. Wurzbach, grad Češnjice, p. Moravce

Lepo posestvo

ob glavni cesti v Celje TAKOJ PRODAJ z vso novo hišno opravo, kakor tudi z vsem bogatim inventarjem na Stajerskem. — Naslov: A. MEUZ, Slov. Bistrica.

Pristni tirolski lodni

za športne obleke, solidno in trpežno blago pri trdki A. & E. Skaberne, Ljubljana, Mestni trg št. 10.

„DIAMALT“

Pozor pekli »Diamalt«, tvornice Hauser i Sobolka, Beč-Stadlan, v predvojni kakovosti, se edino dobi pri glav. zastopniku za Jugoslavijo EDUARD DUZANEC, Zagreb. Skladišče Strossmajerova 10. Varnost se ponaredb v prahu ali tekočini!

Za otroke:

oblečke, predpasniki, perilo, majice in druga oprema najceneje pri A. Šinkovic nasl. K. Soss, LJUBLJANA, Mestni trg 19.

PETER KOBAL,

KRANJ, Glavni trg,

tvornica vseh vrst BLAZIN iz ŽIME in morske TRAVE, MODROCEV na peresih. Specijalna trdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenikel

Puška - dvocevka

popolnoma nova, NAPRODAJ. Kje, pove upravnishvo «Slovenca» pod št. 2246.

Malo hišo

KUPIM V LJUBLJANI ali na periferiji mesta, najraje pa v Krakovskem ali Trnovskem predmestju. Samo pismene ponudbe poslati na upravnishvo «Slovenca» pod številko 3333.

PRODAM skoro novo kompletno POSTELJO z nočno omarico. — Naslov v upravi lista pod št. 2284.

POHIŠTVO!

Kdor si želi nabaviti trpežno pohištvo, kakor: SPALNICE, JEDILNICE, kuhinjsko in pisarniško opravo, iz trdega ali mehkega lesa, jo ima vedno v zalogi in prodaja po nizkih cenah strojno mizarstvo ANDREJ KREGAR, št. Vid nad Ljubljano (Slovenija). — Sprejemam naročila tudi po RISBAH! 1858

KRASNO**gorsko posestvo**

1 uro od postaje TRBOVLJE, 60 oralov od tega 20 oralov gozda, drugo njive in travniki, je NAPRODAJ. — Nova enonadstropna hiša z 8 sobami; poleg stara hiša z 2-3 sobami; kleti in hlev za 16 glav živine ter vsa druga gospodarska poslopja. Cena je 400.000 DINARJEV. Poslanila daje «HERMES», D. Z. O. Z., Šolski drevored 8, Ljubljana. 2147

IVAN JAX IN SIN

GOSPOSVETSKA C. 2. - LJUBLJANA

Šivalni stroji

10 letno garancijo

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1. 1867. Došlo je ravno kar večje število strojev za vsako obrt. Vezanje poučeno je brezplačno. Pisalni stroji Adler. Cemiki zastojin franke. Kolesa iz prvih tovarov Dürkopp, Styria, Welfenrad in motorette na prvo kolo.

Arhitekt in mesni stavbenik

Viljem TREO

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10. Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850. se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Inserirajte v „Slovenca“!**Parna žaga Fran Ravnikar**

mesni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

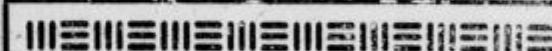
kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Alozij Lenček,

staobeni in galanterijski klepar,

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

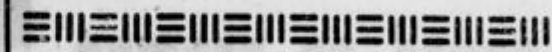
SE PRIPOROČA ZA VSA V TO STROKO SPADAJOČA DELA Cene zmerne. 2117 Delo solidno.

Manufakturna trgovina

Josip Stopar

Ljubljana, Dunajska cesta 21.

Velika zaloga:

predpasnikov, hlačevine, modrotiska, celirja, kleta, razne pedige, stofov, i. dr.

la Portland-cement

iz Tovarne cementa Zidani most za promptno dobavo 100 vagonov

po ceni od Din 70.— za 100 kg v juta vrečah Din 78.— za 100 kg v papir. vrečah incl. vreče Din 82.— za 100 kg v sodih incl. sod.

Jutaste vreče se zaračunajo posebej, in sicer: po 50 kg vsebine Din 12.— in po 35 kg vsebine Din 6.25 po komadu in se vzamejo po isti ceni franko Zidani most v teku 30 dni nazaj.

Dobava promptna, dokler traja zaloga.

Naročila naj se blagovolijo poslati na:

Ravnateljstvo tovarne cementa Zidani most.

Posestniki novih stavb

se vlijudno opozarjajo na našo veliko izbiro nižje navedenih predmetov, kateri pridejo pri urejevanju novih stanovanj v pošt. in sicer: Velika izbira preprog, vseh vrst iz volne, jute, kokosovega vlakna in linoleja, umetniško izdelanih zastorov na kose in metre, Moketi in gobelini za prevleko otoman in divanov. Platno za rolete in verande. Različno posteljno perilo, kakor rjuhe brez šiva, gradl za žimnice in blazine, pernice, flanelaste in volnene odeje, šivane odeje iz kleta, kretona, volne in svile.

Cene primerne.

Postrežba solidna!

A. & E. Skaberne, Ljubljana

Mestni trg 10.

Obvestilo.

Vsem interesentom in odjemalcem naznanjamo, da smo prevzeli GLAVNO ZASTOPSTVO za prodajo orodja in strojev firme

G. F. L. LOTTER v Nürnbergu.

Prosimo, da se naročila za to firmo pošiljajo samo skozi nas, in zagotavljamo, da se bodo vsa naročila izvršila brzo in solidno.

Podbevšek K. D., Zagreb, Ilica 199

TRGOVINA ZELEZA, JEKLA, ORODJA in STROJEV. — Glavno zastopstvo za Jugoslavijo firme G. F. L. LOTTER v Nürnbergu. — Zagrebški VELESEJEM skupina 15 št. mesto 335.

Ugodna prilika!

Slavnemu občinstvu in cenjenim svojim odjemalcem vlijudno naznanjam, da se vrši vsled preselitve trgovine

razprodaja

vsega manufakturnega blaga po znatno znižanih cenah

Anton Schuster

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7.

Šentjanški premogovnik, Krmelj na Dolenjskem.

Centki in